

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖG

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 15 JULI 1917.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

Jerômes dotter. ❀

Kulturskiss från år 1830 af
Beatrice Zade.

EFTER EN LÅNG REGN-period hade vädret med ett slag blifvit vackert, och naturen strålade i full sommarfärgning. Genom parken vid Tiefurt kommo en varm majeftermiddag tvenne unga damer, bägge iförda enkla, luftiga klänningar, sydda efter tidens mode: vida, rynkade kjolar och tätt åtsittande lif, som lämnade halsen obeäckt och endast skyddade öfre delen af armarna med stora puffar.

De hade gått i raskt tempo hela vägen från Weimar, men voro icke det minsta trötta. Ottilie von Goethe pratade som vanligt nästan oafbrutet om allt möjligt.

Hennes väninna, den vackra Jenny von Pappenheim, var mera tystlåten och tycktes ägna större delen af sin uppmärksamhet åt naturen. Med verklig andakt iakttog hon bokarnas unga grönska, de saftiga gräsmattorna och kaprifoliehäckarnas blommande rankor. Allt emellanåt böjde hon sig ned efter en blomma eller några särskildt vackra strån, hvilka omsorgsfullt samlades i en lifen korg. Likväl hörde hon på den andras prat och inflikade stundom några ord, synbarligen mera road af Ottilies lifliga sätt än intresserad af det hon talade om. Hittills hade de hållit sig på högra stranden af Ilm, den lilla flod, som gör slottet Tiefurts närmaste omgivning till en afrundad halfö. Nu passerade de bryggan, kommo in i parken till vänster om Ilm och började gå rakt fram mot Herdermonumentet, hvars marmortafla med fjärilen — Psykes, den gudaborna idéens, sinnebild — glittrade i solskenet.

Då började Ottilie tala om Chaos, tidskriften, den synliga föreningslänken mellan alla olika element inom hennes umgängeskrets. Det var ett ämne som låg Jenny nästan lika mycket om hjärtat som henne själf.

"Tänk dig," sade Goethes sonhustru, "den

JENNY VON PAPPENHEIM.

Bilden reproducerad efter originalet i Goethe-muséet i Weimar och enligt benäget medgifvande af muséet.

där unge ryssen — diplomaten med de kalla ögonen och ärret öfver tinningen — du vet, prins Metschersky hade tagit honom med sig till min tecirkel i går — nåja, du försummade ingenting särskildt därigenom, fastän prinsen kastade languissanta blickar mot dörren, hvar gång den öppnades —"

"Men Ottilie, jag ber dig!" afbröt väninnan förebrående.

"Ack, förlåt! Madame får väl ha öfverseende med pensionsflickan!" Ottilie gicrde en lustig grimas och böjde knäna till en graciös backfischning. "Jag glömde

alldeles bort, att somliga nittonåringar stå skyhögt öfver sådana mänskliga svagheter som en smula flirt!"

"Hvilka svagheter vissa andra förstå sig så mycket bättre på, ehuru de varit gifta ett dussin år och ha ett fjärdedels dussin barn," gaf Jenny tillbaka. Men hennes sköna ögon hade därvid ett så hjärtligt uttryck, att hvarje spår af malice försvann ur hennes ord.

Bägge skrattade, och Ottilie kastade hufvudet tillbaka med en vördslös, litet odygdig rörelse, så att de ljusbruna korskruvslockarna flögo hit och dit. Hatten hade hon för länge sedan tagit af sig och hängt öfver armen i de hopknutna hakbanden. Sommartoaletten klädde väl hennes späda, barnsligt mjuka gestalt, och känslan af att vara ute i en härlig natur, för tillfället fri från alla plikter, endast i sällskap med den förstående, godhjärtade vännen, förskönade hennes oregelbundna ansikte.

"Jo, tänk dig," pratade hon vidare, "ryssen föreslog mig att ge ut Chaos offentligt, att utbjuda den till salu som en vanlig tidning, att låta Per och Pål läsa den!"

"I sanning en barbarisk tanke!" Jenny var helt indignerad och upphörde alldeles med sin blomplockning.

"Det försökte jag också klargöra för ryssen. Tänk, Chaos, hvars första häfte smyckade fars födelsedagsbord i fjol som en gemensam krans från oss alla! Vårt eget speciella blad, hvars tillkomst och existens hvilat just på likhetstecknet mellan läsare, prenumeranter och medarbetare! Som skapas, det kan man väl tryggt påstå, under Apollos egna ögon och väl i någon mån kan gälla som ett motsycke till Anna Amalias berömda Tiefurter Journal för femtio år sedan —"

"Nå, äfven om vi ej kunna mäta oss med den precis," inföll Jenny anspråkslöst.

"Nej, vi ha ju hvarken Wieland eller Herder till medarbetare, det förstås. Men våra duga nog i alla fall. Hvad säger du t. ex. om Holtei, Fouqué och Chamisso, du lilla mamsell Blygsam? Och Thackeray blir säkert en gång lika berömd som Wieland, det är min öfvertygelse. Knebel ha vi ju kvar och —"

Jenny hade rätat på sin smärta gestalt. Hon rodnade af stolthet vid att höra alla dessa framstående namn uppräknas och tänkte, att det var sida vid sida med deras alster, i exklusiv gemensamhet med verkliga snillen, som hennes egna poetiska försök sågo dagens ljus. Ovillkorligen gick ett namn öfver hennes läppar, det kära namn, som var större än något af de andra och förenade dem alla innerligare och fastare, än någon litterär publikation kunde göra:

"Och geheimerådet! Du glömmet ju solen för stjärnorna. Vår tidning är en gång för alla helig genom Goethes öfverinseende! — Hur gick det för resten med Adeles verser?"

"De blefvo ganska illa tilltygade i skärselden. Och Gowers öfversättning ur Faust tycker jag alls inte om. Skulle du vilja se igenom den? Det är så ledsamt att besvära far eller Soret med de engelska produkterna. Du kan få papperen i kväll redan, men jag måste ha dem tillbaka senast om fredag."

Under samtalet hade de vikit af ännu mera åt vänster, in på en smalare gångstig, och närmade sig den breda kastanjeallé, som går fram till lustslottet. Vid den s. k. tepaviljongen, där inga träd skymde utsikten, stannade de ovillkorligen, och samtalet tystnade. Till och med Otilies oroliga ande och snabba tunga hvilade ut några ögonblick i den sköna stämning, som vårdagens ljusning och historiska minnets poesi framkallade. "Teaterängan" låg framför dem, den plats, där herliginnan Anna Amalias hof på 1780-talet haft sin friluftsteater och där det uppförts komedier, operetter, herdespel och charader om hvartannat. Upppe i paviljongen eller under de höga träden däromkring hade teborder stått dukadt. Dit hade amatörer och åskådare otvungen samlats under pauserna, där hade vänner och älskande mötts, snillrika samtal förts, kvicka anmärkningar fallit, glada skratt ljudit, lidelsefulla ord hviskats, mången intrig utspelats...

De bägge unga kvinnor, hvilka nu blickade ut öfver den yppiga, tämligen ovårdade gräsmattan och lyssnade till lms porlande bakom den, hade visserligen icke personligen upplevat dessa märkvärdiga dagar, då Tiefert var en af medelpunkterna för tysk bildning. Men genom börd och uppfostran kände de sig som arftagare till den tidens kultur. Många af medlemmarna i kretsen kring Anna Amalia hade de känt som intressanta åldringar och nyligen följt till grafven, många sågo de än i dag midt ibland sig. Otaliga gånger hade de lyssnat till skildringar från Tiefert's glansperiod af ögonvittnen, särskildt af honom, som de bägge så högt älskade: Otilies svärfar och Jennys faderlige vän, den nu mer åttioårige Goethe. Själva visste de sig inneha framskjutna platser i det nya Weimar, Otilie genom stor begåfning och sin ställning som värdinna i den gamle skaldens hem, Jenny såsom intim vän med hela hans familj och på grund af sin tju-

sande ungdomsfäring, bägge framför allt genom entusiastisk mottaglighet för konst och poesi, fin bildning och kärleksfullt förstående för fäderneslandets odödliga kulturverk.

Det drömmande, svärmiska uttrycket i Jennys älskliga drag framträdde tydligare, där hon stod belyst af majsolen och njöt af lyckan att känna sig som länk i den bildningskedja, hvilken en gång omslutit denna grönskande lilla fläck af jorden. Hon kände den lyckan så mycket djupare, med intensiv tacksamhet, som inför en oförtjänt nådegåfva, emedan hon på sätt och vis var en främling i Weimar.

Visserligen hade hon kommit dit vid tre års ålder och fått sin första uppfostran tillsammans med de bägge prinsessorna, storherligens döttrar, och hennes mor, hofdamen, var nära släkt med stadens förnämsta familjer. Men det var i alla fall något egendomligt, något främmande och hemlöst med Jenny von Pappenheim, någonting mystiskt öfver hela hennes uppenbarelse. Den uppfattningen hade icke endast främmande, hvilka med undran iakttago hennes sydländska yttre och intellektuella brådmogenhet, eller nära bekanta, hvilka kände hennes anhöriga och sett hennes föräldrar, den vackra Diana von Waldner och den tjuguar äldre kammarherre von Pappenheim, som förlofvade eller nygifva: nej, äfven hon själf grubblade ständigt öfver sig och sina familjeförhållanden.

Af sin far hade Jenny intet minne, visste endast, att han länge varit sjuk och dött, när hon var litet barn. Men hvad var det för en sjukdom han haft? Hvarför nämndes han aldrig i deras hem? Hade han kanske varit själssjuk? Det trodde hon utan att ha någon egentlig grund för sitt antagande. Och hvar hade de bott före flytningen till Weimar? Det spörsmålet hade så ofta lämnats obesvaradt i hemmet, att hon slutligen upphört att fråga. Men så mycket hade Jenny förstått, att hennes mor icke ständigt vistats på Stammen, familjegodset i Westfalen, där hennes far aflidit. Vid ett tillfälle hade någon sagt att Dianans skönhet hade väckt uppmärksamhet vid hofvet i Cassel. Om hon uppehållit sig där, hvarför måste det vara en hemlighet?

Och hvarför hade de i början varit som flyktingar i Weimar, bott hos släktingar, tills Jennys mor gifte om sig med minister von Gersdorff? Hvarför hade så många damer besökt mosterns hem utan att hälsa på fru v. Pappenheim, utan ett vänligt ord för Jenny, endast forskande blickar? Hvarför hade hennes bröder uppfostrats hos främmande? Andra änkor brukade ju ha kvar sina hem,

lefva tillsammans med sina barn, tala med dem om deras bortgångne far och behålla ungefär samma umgänge som under hans lifstid.

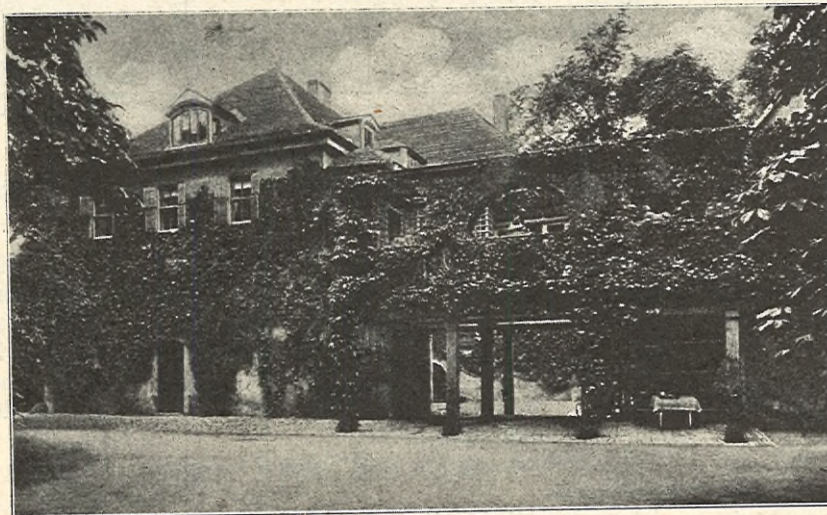
Tusen iakttagelser, oftast småsaker och stundom svåra att definiera, hade öfvertygat Jenny om att det måste finnas en hemlighet i föräldrarnas förflutna. Hon grubblade ofta öfver dessa ting, men tala därom kunde hon ej, icke ens med Otilie eller sin gode, kärleksfulle styffar. Ett par gånger, då hon frågat något om det förflutna, hade hans drag stelnat, hans blick mörknat och munnen dartrat af smärta. Något direkt svar hade han aldrig gifvit, och sedan många år tillbaka undvek därför Jenny att i hans närvaro hännyfta på sin tidigaste barndom. Att vända sig till modern kunde ännu mindre komma i fråga. Endast han, som ägde hennes unga kärlek och i hemlighet fått hennes tro, anade hur hon led under gåtorna i hemmet. Men han var nu långt borta, skild från henne, hvem kunde veta för hur länge! Och mellan dem stod det förfärliga spöke, som heter obotlig sjukdom...

Åh, det var godt att ha en motvikt mot allt detta icke blott i sitt unga sinne, utan i varm vänskap, andliga intressen och bildande umgänge, i entusiasmen för det ädla, sköna och sanna! De yttre omständigheterna voro också särskildt gynnsamma. Just i dag kände Jenny ovanligt lifligt hvad det betydde att få tillbringa sin ungdom i en sådan brännpunkt för alla tidsfrågor som Weimar på Goethes tid.

"Vänd dig om," sade Otilie, med sin glada stämning återkallande väninnan till nuet.

"Ser du, det är ängen, där de berömda föresällningarna af fars sångspel Fiskarflickan ägde rum. När jag senast åkte hit ut med honom beskref han dem så lefvande. Corona Schröter spelade Dortchen — moss-hyddan, som du ser därborta, var förvandlad till ett fält i kinesisk stil med yttersta kanten fullsatt af små metallklockor och skyddadt af grön vaxduk — där sulto de furstliga gästerna och hofvet — de andra åskådarna höllo till vid den nedersta llmbryggan — du kan se den mycket bra, om du böjer dig litet åt sidan. Nere vid floden var fiskarkojan byggd och framför den Dortchens härd — några steg därifrån befann sig bykplatsen med öskaret. På andra stranden syntes flera fiskarhyddor, och höga träd — några stå ännu kvar — utgjorde en ypperlig naturlig bakgrund. Det var bland det skönaste han någonsin sett, sade far, när alla fiskarena med facklor och pärtstickor samlades på stranden och gled nedåt floden i pittoreska båtar för att söka efter flickan — man tror ju, att hon drunknat, — och eldar lågade upp på alla i vattnet utskjutande små landtungor. I slutsången deltog alla åskådarna. Då hände något, berättade far. Bron, där en massa folk trängt sig samman för att se bättre, brast, och många personer fingo ett ofrivilligt bad. Men de drogos välbehållna upp, och det hela slutade med skämt och glam. — Kom nu, Jenny, vi måste gå. Far väntar kanske redan vid slottsporten. Han ämnade fara åt det här hållet, och vi kunna ju då åka med honom tillbaka till staden."

Med några få steg voro de inne i kastanjealléen.

Slottet Tiefert.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 7.50	Helt år.....	Kr. 9.50
Halft år.....	> 3.90	Halft år.....	> 5.—
Kvartal.....	> 2.—	Kvartal.....	> 2.50
Månad.....	> 0.80	Månad.....	> 0.90

Iduns byrå och expedition, Mästersamuelsgatan 45. Stockholm.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—5.
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—5.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
30 öre efter text.	Utländska annonser:
35 öre å textside.	35 öre efter text. 40 öre
20% förhöjning för särsk. begärd plats.	å textside. 20% förh. för särsk. begärd plats.

Vid en af de första trädstammarna stod en liten barfotad pojke och betraktade de unga damerna med frågande ögon. Han såg ut att vara tio eller elfva år, hade ett blekt, lillgammalt ansikte och bar lappade kläder. Otilie tog genast fram sin börs för att ge honom en slant. Men han sköt tillbaka hennes hand och räckte fram en korg med pepparkakor. Strax frågade Otilie efter priset, lade flera stycken hjärtan och bockar i sin hatt och tvingade gossen att taga emot dubbel betalning. Äfven Jenny köpte några kakor. Därvid tyckte hon sig märka, att den lille säljaren betraktade henne själf ännu uppmärksamare än Otilie.

Litet längre in i alléen kom hon händelsevis en gång att vända sig om. Gossen med pepparkakorna gick mycket tyst bakom henne, endast några få steg längre bort.

Framme vid slottet kom Fredrik, Goethes beljänt, emot dem. Geheimerådet väntade i sin vagn nere på landsvägen, sade han. Fru von Goethe skulle vara så vänlig och fara med geheimerådet hem genast. Han kände sig ganska trött, och — Fredrik gaf Jenny en talande blick.

"Javisst," sade denna ifrigt, "jag blir kvar här. Det skulle vara alltför ansträngande för geheimerådet, om jag komme med och han måste anse sig förpliktad att konversera. Gå du, Otilie! Hälsa honom och kyss hans kära hand från mig. Det är ju så härligt idag; jag kan mycket väl gå ensam hem, om ingen bekant uppenbarar sig."

Ur Otilies drag hade allt själfsväld och gäckeri, all ostyrrighet försvunnit i samma ögonblick, som hon hörde att den gamle svärfadern kände sig trött. Själfbehärskning och beslutsamhet lyste nu ur hennes själfulla drag. Utan att tveka gaf hon Jenny handen.

"Au revoir då, käraste! Roa dig bra, och kom upp till Alma i kväll. Hon behöfver nog tillsyn."

Så gick hon skyndsamt öfver slottsgården, följd af beljänten. Jenny såg efter henne. Ja, sådan var Otilie v. Goethe! Obelänsksam, nyckfull, obeständig, alltför fantasirik och föga skapad för det materiella lifvets fordringar — ja, det var hon onekligen, och man fick ej undra på att folk så ofta tadelade henne. Men så snart det kräfdes att hjälpa andra glömde hon allt eget, och när det gällde den gamle diktaren, hvars ålderdom hon fått till uppgift att förlojfvä, växte hon ut öfver sig själf, blef pliktrogen, energisk, rent af praktisk. När han behöfde henne, kände hon ej mera sina svaga kraftresurser eller sin motvilja mot sammanhängande arbete, utan fullgjorde samvetsgrannt och outfröfligt tusen åligganden.

Nu var hon försvunnen. Jenny hade ej lust att ensam återvända till parken, utan gick bort till dammen och slog sig ned på en bänk under den urgamla linden. Genom löfverket såg hon där det lilla lustslottets anspråkslösa hufvudbyggnad skymta fram, ett gammalt stillöst tvåvåningshus, obeskrifligt måleriskt genom alla slingerväxter, tätt bevuxna stenmurar och åldriga, lummiga almar.

Det var så ovanligt stilla där rundt omkring idag. Sällan syntes någon medlem af tjänstepersonalen från den närbelägna förvaltarestaden passera gårdsplanen, och endast ett par gånger gick en främling förbi, hvilket var rätt egendomligt, ty Tiefurt brukade lifligt besökas af resande.

Jenny tänkte ovillkorligen att just så måtte

Törnrosas slott ha legat i solhettan, öfvergifvet och vigt åt naturens godtyckliga växtkraft. Fantasien kom i rörelse: där inne scerfver prinsessan i Anna Amalias förgyllda länstol; tebordet är färdigt, och hoffolket står sofvande däromkring; nu kommer snart prinsen i alléen, öppnar porten och går uppför trappan; man måste passa på att få se honom mellan buskaget...

Men det var ingen prins, som kom. I stället stod plötsligt den lille pepparkakspojken bredvid Jenny. När hon såg upp, räckte han fram ett sammanviket papper och drog sig sedan en smula tillbaka.

Tveksamt, mekaniskt, nästan mot sin vilja hade Jenny tagit emot biljetten. Nu vände hon på den ett par gånger, fann ingen utskrift, öppnade den och läste de få orden.

"Mademoiselle Jenny", stod där, "låt mig få tala med Er. Jag kommer från Er far. Jag har hälsningar från Er syster. En uppriktig vän."

Hvad var detta? Hvad betydde sådana ord? Ett budskap från hennes döde far? Och från hennes syster? Cecile, den lilla styfsystern, var visserligen sedan någon tid i ett pensionat, men sände väl knappast hälsningar på detta mystiska sätt...

Ett djupt veck gräde sig in i Jennys hvita panna. Ögonen glödde af spänning. Hon försökte öfverlägga, tänka. Glädje kände hon ej och ingen ängslan heller; men nyfikenhet och en smula hopp om lösning af någon plågsam gåta stridde med hennes medfödda försiktighet gentemot allt obekant. Det syntes henne omöjligt att fatta något beslut. Icke ett ord kunde hon få öfver sina läppar.

Då kom gossen åter närmare: "Damen får komma, eller hur? Jag springer efter henne nu. Hon är där borta bakom flygeln."

Det dröjde ej länge, förrän en svartklädd, medelålders dam syntes mellan träden och kom ned till dammen. Hon såg förnäm ut, bar en smakfull dräkt efter sista modet och gick med lätta, graciösa steg. På föga afstånd från Jennys plats stannade hon och slog tillbaka slöjan. Ett par varma bruna ögon sågo in i den unga flickans. Några få minuter härskade tystnad; sedan började den främmande tala.

"Jenny! Mademoiselle! Förlåt min djärfhet. Redan några dagar har jag uppehållit mig i Weimar. I ert hem vågade jag icke besöka er, men man hade berättat mig om ert intima umgänge i Goethes hus. Där frågade jag efter er och fick reda på promenaden hit. Då for jag efter och såg er stå vid tepaviljongen. Gossen — som väl alla barn i trakten — känner igen fru v. Goethe. Han gjorde sin sak bra. En tillfällighet tycks också ha kommit mig till hjälp. Ack, Jenny, ser jag er verkligen!" Hon sade det alltsammans på välklingande franska, litet brådskande, men med omisskännlig hjärtlighet.

Förlägen reste Jenny sig upp: "Madame, jag vet icke... jag förstår icke..." Äfven hennes franska var felfri och flytande.

Den andra kom nu ända fram.

"Ah, ni vet icke! Är det möjligt, att ni icke känner mig, att vi stå här som främlingar? Jag är madame Duperré, er mors bästa ungdomsvän, hennes enda förtrogna. Har hon verkligen aldrig talat om mig? Ack, Jenny, mitt barn, låt mig få omfamna dig! Hur ofta har jag ej burit och skött dig, när du var helt liten!" Hon drog den unga flickan ned

på bänken och lade med moderlig ömhet armarna kring hennes skuldror.

Åter stammade Jenny förvirrad: "Jag vet intet, intet..." En instinkt sade henne, att den främmande damen ville henne väl. Hon kunde ej förmå sig till att vika undan, utan saft stilla och lät sig smekas.

Fransyskan suckade: "Är det möjligt? Du har intet hört om Cassel, känner intet om din far och din syster, den älskliga Pauline?"

"Min far är död..."

"Herr von Pappenheim var icke din far. Du och Pauline äro konung Jérômes döttrar. Din syster kallas grefvinnan Schönfeld och vistas i klostret Notre-Dame des Oiseaux i Paris."

Jenny hade sprungit upp.

"Konung Jérôme! Jérôme Bonaparte min far! Omöjligt! Och jag har en syster? En verklig helsyster? Jag skulle vara af Bonapartes stam och vet intet därom! O, mitt hjärta slog alltid högt för den store korsikaren och hans familj, och hemma var det så godt som förbjudet att nämna det namnet..."

Madame Duperré nickade och tryckte Jennys hand.

"Ja, din mor ville ha det så. När vi skildes för sjutton år sedan, måste jag lofva att aldrig mera närma mig henne. Därför vågar jag icke ens nu uppsöka henne. — Men din far längtar efter dig, Jenny, efter din kärlek och åtanke. Han har bedt mig tala med dig om honom, och du får icke glömma, att han lidit utsägligt alla dessa år i landsflykt, ständigt bevakad, förföljd, smädad. — Kom, mitt älskade barn, återtag din plats. Vi äro här fullkomligt ostörda. Jag vill säga dig allt, ge dig del af den osminkade sanningen. Du skall erfara hvem du är och hvad du äger i världen, känna att hjärtan slå för dig i främmande land, lära dig älska dem, som genom blodets band om än i hemlighet höra samman med dig. Och ditt lif skall sedan bli rikare, ditt inre mera harmoniskt."

Madame Duperré berättade. Jenny lyssnade med blossande kinder och klappande hjärta. Det hon fick höra löste ju alla de gåtor hon i tysiheit grubblat öfver.

Det var en hel roman, som följdes den eftermiddagen under linden vid Tiefurt, Diana von Pappenheims och Jérôme Bonapartes kärleksroman. På sitt lifliga, litet sentimentala sätt, hvilket andades innerlig medkänsla och mångårig tillgifvenhet, skildrade fransyskan hur kammarherre von Pappenheim, för att icke gå miste om sina gods, med hustru och barn 1808 flyttat från Weimar till Cassel, det nybildade konungariket Westfalens hufvudstad, hur de indragits i det glada hoflifvet kring Jérôme, och hur den sköna Diana med sin härliga gestalt, sin snöhvita hy, sina leende blå ögon och en obeskriflig tjuskraft i hela sitt väsen snart nog blifvit nöjenas medelpunkt. Pappenheim hade emellertid kort därefter angripits af en svår nervsjukdom, ett gammalt ondt, som förvärrats, och måste långa tider vistas vid hälsobrunnar. Diana, hvilken utnämnts till hofdam, stannade däremot kvar i Cassel eller åtföljde konungaparet på resor, t. ex. till bröllophögtidligheterna år 1810 i Paris, där den ena sagolika festen aflöste den andra och berusade hennes unga sinnen. Hon hade ju blifvit gift så tidigt utan verklig böjelse. När hennes man nu drabbades af obotlig sjukdom, var hon ännu halft barn. Genom sin ställning vid hofvet lärde hon närmare känna den vackre, älskvärde unge konungen, Napoleons ygnste bror, och blef föremål för hans glödande kärlek.

Sänd Edra

Klädningar, Blusar, Kappor till Kemisk Tvättning eller Färgning, Gardiner, Möbiltyger, Kuddar m. m. rengöras snabbt och omsorgsfullt hos A.-B. C. O. Borgs söners Fabriker LUND.

Kungl. Hofjuvelerare

K. ANDERSON

Kedersgåfvor

Praktikatalog gratis och franco. Stockholm och Göteborg.

Själf hade madame Duperré varit kammarfru hos drottningen och genom åtskilliga tillfälligheter kommit i nära beröring med fru von Pappenheim. Hon hade sett dennas kärlek till Jérôme vakna och växa, varit vittne till hennes förfärliga kamp mellan plikt och lidelse samt slulligen öfvertagit rollen af possillon d'amour och väktare vid de älskades möten.

"Jag vågar väl räkna det hufvudsakligen som min förtjänst," sade hon med ett hjärtegodt leende, "att världen erfor så litet om Dianas förhållande till konungen. De träffades oftast i ett litet landthus mellan Cassel och Napoleonshöhe, och det hade jag inrättat till min privatboning. När du föddes, i september 1811, uppbjöd jag hela min diplomatiska skicklighet för att dölja sanningen. Det lyckades, och du erkändes som Pappenheims legitima dotter. Han var då ännu icke fullständigt sinnessjuk."

Men naturligtvis hade han annat, att en ättling af familjen Bonaparte insmugit sig i hans hem. Jérôme hade själf burit den lilla till dopet, och dennas utseende talade tydligare än alla ord. De mörka ögonen, den guldskimrande huden, den fint böjda näsan hade redan från första stund förrådt Jennys börd.

"Du har egentligen icke förändrat dig mycket," menade fransyskan och kysste den förvirrade flickans rodnande kind. "En kännare skulle ännu idag vid första ögonkastet indentifiera dina drag som napoleonska."

Icke långt efter barnets födelse hade herr von Pappenheims förstånd fullständigt omföcknats. Han flyttades till Stammen och vårdades där af pålitliga tjänare. Diana däremot blef alljämt kvar vid hofvet och delade under de sista kritiska åren konungaparets tillbakadragna lif på Napoleonshöhe. De ovädersmoln, som samlade sig kring familjen Bonapartes öde och kommo vännernas leder att märkbart glesna, förenade henne blott än fastare med den älskade mannen. Emellanåt besökte hon sin olycklige make. Han kände icke ens igen henne, och hvarje gång hon rysande af fasa återkom från en sådan färd, grep kärleken till Jérôme än fastare tag i hennes hjärta.

När de segrande ryssarna år 1813 tågade in i Cassel och tvingade konungen att fly, var det oron för Diana som förmådde honom att i djupaste hemlighet än en gång återvända dit. Ryktet påstod sedan, att han kommit för att i sitt öfvergifna slott hämta dolda skatter; i verkligheten förde han den älskade i säkerhet till Schönfeld — platsen för deras möten — och tog ett hjärtslitande afsked af henne och sitt barn. Madame Duperré hade stannat hos Diana och bistått henne under den svåra tid, som nu följde. Pauline föddes kort efter konungens afresa. Herr von Pappenheims sjukdom gjorde det omöjligt att få den lilla erkänd som hans legitima dotter, och Diana var nära att duka under genom själfanklagelser och själsstrider. Hon tog sin olyckliga belägenhet som himlens straff och ansåg sig böra genom fullkomlig brytning med Jérôme sona sin pliktförägenhet.

"Åh, under dessa dagar af kval och nöd visste ingen af oss hvad vi gjorde," fortsatte madame Duperré, medan stora tårar runno öfver hennes kinder ned på Jennys ljusa klänning. "Ångerfull och förtviflad, med ett ansikte som Corregios Magdalena låg din mor dag och natt försänkt i bön, och jag måste i min rapport till den landsförviste konungen uppge, att det nyfödda barnet genast aflidit. Numera vet jag hur djupt den underrättelsen smärtade honom, helst som Diana samtidigt afbröt all förbindelse med ho-

Fröken Ruth Bergman.

Två energiska damer.

VI PRESENTERA HÄR BILDEN AF SVERIGES första kvinnliga flygare, den 28-åriga fröken Ruth Bergman, hvilken nyligen börjat sina studier vid dr Enoch Thulins flygskola på Ljungbyhed. Fröken B., som är dotter till chefen för chuckfabriken i Tyringe, fabriksör Anders Bergman, visar sig här som föregångskvinna på ett verksamhetsområde, hvilket man väl knappast trott skulle beaktas af unga damer. Måhända kommer hennes kända exempel att mana till efterföljd. —

Ett mer än vanligt prof på energi och företagsamhet presterades vid den nyligen hållna studentexamen med årets privatister härstädes af en tjugoåring från Osternsprovinserna, fröken Margit Stroehm. Efter att knappa två år ha vistats i Sverige — vid sin hitkomst kunde fröken S. ej ett ord svenska — har hon nu med heder aflagt sin examen. Att fröken Stroehm kom på denna idé berodde väl närmast därpå att hon första året af sin vistelse i Sverige besökt föreläsningar i konsthistoria vid Stockholms Högskola, men fann att enda vägen till vidare universitetsstudier af något slag gick öfver studentexamen.

Att öfvervinna språksvårigheterna gick tydligen äfven lätt nog för den, som redan förut behärskade fem levande språk och läst en del latin. Hvem som helst gör dock icke detta efter.

Fröken Margit Stroehm.

nom. Det skulle enligt hans egen försäkran ha varit en stor tröst för honom, om han fått dra försorg om åtminstone det yngsta barnet. Men då höll jag Dianas handlingssätt för det enda riktiga och grubblade ständigt öfver en utväg att rädda hennes ställning i samhället. I början tänkte jag försöka för- må henne att återvända till sin man. Men så kom meddelande om herr von Pappenheims frånfälle, och enligt familjerådets beslut togs all bestämmanderätt öfver sönerna ifrån den olyckliga Diana. Det var då jag öfvertalade henne att lämna Pauline åt mig och själf flytta till Weimar, där hon kunde räkna på ett vänligt mottagande åtminstone af sin syster och den furstliga familjen. Vi sålde alla smycken och värdesaker, ordnade det nödvändigaste och sade hvarandra för alltid farväl. Den nyfödda lilla tog jag med mig till Paris, där hon uppfostrats i ett kloster."

Madame Duperré tystnade. Jenny grät sakta i hennes famn. Icke det minsta tvifvel på sanningen af det hon hörde uppsteg i hennes själ. Det var, som om hon endast hörde aningar bekräftas, halft förgättna minnen väckas till lif.

Solen hade sjunkit. Eftermidagen skulle snart vara slut. Fransyskan strök ett par gånger öfver Jennys mörka lockar. Så reste hon sig upp med en liten suck.

"Kom, mitt barn, det är sent," sade hon. "Du kan åka med mig ett stycke, men i närheten af staden är det bäst att vi skiljas. Kan du besöka mig i morgon? Jag bor på Elefanten."

Ja, det kunde Jenny. Ett klockslag aftalades.

På vägen till vagnen avslutade madame Duperré sin berättelse:

"Genom mig har konungen sedan erfarit, att Pauline lever. Far och dotter känna och älska hvarandra. De tala ofta om dig, och jag har bref med mig, hvilka skola tillförsäkra dig deras varma hengifvenhet. När du fått dem i morgon, kommer du helt visst att besvara dem. Af hänsyn till din mor och äfven för din egen skull vilja din far och Pauline naturligtvis hemlighålla de band, som förenar dig med dem. Deras innerligaste önskan är blott, att du ger dem en dotters, en systers kärlek."

I vagnen yttrades icke många ord. Vid en gångstig, en genväg till staden, skildes Jenny från fransyskan och gick ensam den korta biten. Hela hennes inre var i uppror, om af sorg eller glädje visste hon icke själf. Men hem kunde hon icke gå ännu, icke möta sin mors eller styffars blickar.

Beslutsamt vände hon stegen dit, där hennes smärta, hennes tvifvel så ofta förr funnit klarhet: till Goethes enkla, vördnadsbjudande hus. Hon skyndade uppför de välkända breda trapporna och beträdde den hemtrefliga mansardvåning, som inredts åt August von Goethes familj. Som vanligt stodo dörarna öppna; men ingen tycktes vara hemma. Det var ej heller förvånande. August själf var ju med Eckermann i Italien, gossarne hörde man rasa i trädgården, och Ottilie var naturligtvis nere hos svärfadern. Men i den innersta lilla kammaren fann Jenny ändtligen den hon sökte, den tvååriga Alma, som jollrande låg i sin säng och sträckte de små armarna emot henne.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

Röster från skilda håll.

Kvinnan och kontorsarbetet.

Af ESTER MEJDELL.

MED ANLEDNING AF EN KONTORSFROKENS klagan öfver sitt och 100,000 likställdas gråa sifferlif i n:r 20 af Idun och fru Fanny Alvings därpå uppkomna, utomordentliga lilla novell i n:r 25, vågar jag härmed framlägga mina egna tankar och reflektioner i detta ämne. Jag har själf suttit 7 år på ett försäkringskontor före mitt giftermål, själf har jag intensivt och förstående lyssnat till klagande röster, själf har jag också höjt min stämma för att deltaga i klagolåten, då kontorsarbetet tycktes mig för grått och trist. Men nu, när jag som gift, ser tillbaka på denna tid, sker det med mera klarseeende, nu när jag känner mig ha kommit på kvinnans rätta plats i lifvet, nu inser jag, att det själsdödande i kontorsarbetet icke ligger i arbetet själf utan fast mer i den arbetandes oförståelse för arbetet. Kontorsarbete är icke mer själsdödande än något annat. Det har endast underskattats. Man hör ytterst sällan en man klagas öfver kontorslifvets torrhet. Hvarför? Därför att en ung man, så fort han får sig en plats i lifvet, i regel griper hårda tag, han vill förstå sitt arbete, han vill göra det till sitt hufvudintresse, han vet, att därpå beror hela hans framtid. Och då man ser så på sitt arbete, då kan det aldrig bli tal om själsdödande.

Med en ung flicka är det helt annorlunda. I nittio fall af hundra klifva våra unga damer öfver kontorströskeln med den tanken: det här är bara ett öfvergångsstadium, en vänteperiod på något annat och bättre. Därför fråga de ej alls efter betydelsen af sitt arbete, de utföra, oftast åtminstone, pliktroget det som lägges i deras händer, men hur många söka på allvar förstå och sätta sig in i allt, som ligger bakom detta arbete? Som jag förut sagt, har jag själf med ett stort antal kvinnliga kamrater arbetat för ett större försäkringskontor, dock vågar jag påstå, att det var ytterst få af oss, som förstodo hvad hela denna försäkringsrörelse innebar. Hvar och en skötte sitt arbete, som var kuggarna i ett stort hjul, men hur hjulet drefs rundt och hur maskineriet egentligen sattes i gång, det frågade de allra flesta icke efter.

Därför anser jag det orätt att enbart ge kontorsarbetet all skuld. Jag har för resten hört många andra själföförsörjande kvinnor inom andra grenar än affärlifvet höja samma suckande klagan öfver arbetet. Och jag känner med och förstår dem. Det är icke direkt en klagan öfver arbetet, det är mera från deras inre en räds-lans suck för ensamheten, för att lifvet skall glida undan utan att hinna ge en fläkt af innehåll. Det är kvinnans medfödda längtan att lefva och offra sig för andra, efter att få ge lif åt och skydda och värna små spirande plantor, efter att med sin hand få stödja och hjälpa en starkare och kraftigare, som gifver henne denna rastlöshet och oförnöjsamhet.

Så länge äktenskapsfrekvensen är så låg, så länge samfundsordningen förblir oförändrad, så länge skall samma klagan stiga från tusende och åter tusende kvinnohjärtan. Man skall ännu kanske i hundra år kalla den för en protest mot själsdödande arbete. Men en gång, få vi hoppas, skola kvinnorna själfva få mod att medge, att de sökt tränga undan männen på deras arbetsfält, och att de, om de äfven voro vuxna sitt arbete, dock icke ägde förmåga att ge det sitt lifsin-tresse. Först då de en gång kunna fullt som kvinna lefva sitt lif och därtill behålla sitt arbete, skall det upphöra att kallas själsdödande. Men dit ha vi ännu långt. Och hvem vet, om vi någonsin hinna dit?

Nu när världskrigets fasansfulla vingslag susa öfver jorden, förnimma många därbakom ännu blott som en aning en hälsning från en ny och ljusare tid. När kriget upphört, då skall med det så mycket vrängt och orätt gå bort. Vi vilja hoppas på en bättre och lyckligare mänsklighet, där kvinnan lefver mera med, icke som en konkurrent på mannens område utan på sin verkliga, gudomliga plats, som släktets upprätthållare och värn. Väl vet jag, att detta är utopier, som kanske icke passa i vår tid. Väl vet jag, att de första, som vilja protestera mot detta äro kvinnorna själfva. Det är hårdt att se sanningen i ansiktet. Det är svårt att bekänna sin längtan, när ännu ingen räcker en hjälpande hand.

Men då kvinnan en gång lyckats tillkämpa sig yttre och inre likställighet med mannen, då hennes ord väger lika tungt i vågskålen som hans, då

skall hon kanske också få mod till att erkänna, att hon vill vara kvinna först som sist, och att hon som sådan vill mätas och värdas.

“Hemlif och kontorslif” än en gång.

ETT RINGANDE HANSKRATT OCH ORDEN: “Sådant läder skall sådan smörja ha” mötte mig af någon, som höll på att läsa “Parksoffan” af Fanny Alving. Jag, som sällan läser något, visste ej hvad frågan gällde och trodde, att utropet var en af de mera vanliga hälsningar, som mitt onossliga uppträdande så lätt lockar fram, och gick min väg så oberörd, som endast gamla vanan gör en åsna. Så kom en god vän och placerade mig på en parksoffa, samt satte “Parksoffan” i min hand, log glad och sade: “Läs, detta är något för dig.”

Och jag läste och hurrade för den uppfriskande dialogen mellan “Sippan” och “Bengt”, hurrade för förståelse och hurrade för de talangfulla slängarna jag fick — och kände lifvet återvända i min domnande själ. “Den upprörda artikelförfattarinnan till “Hemlif och kontorslif” som tack vare Iduns medkänsla fick ge luft åt sin klagan i dess spalter”, ber nu att i samma spalter få tacka för nådigt straff. Kanske inte fullt så stukad som hon borde vara, men något omvänd och bättrad, i synnerhet vid tanken på slutklämmen i “Sippans” och “Bengts” dialog:

“För att du skall se någonting.”

“Hvad då?”

“Ett och annat, som du icke tyckes kunna se från kontorsfönstren.”

Tack!

Där hafva vi ju den upprörda artikelns kärna. Jag vill med den framhålla (men en nolla kan ju aldrig framhålla något riktigt) ej en klagan på själfva kontorsarbetet, utan en klagan mot oss själfva, i synnerhet mot mig själf, en af de 100,000 arbeterskorna öfver min ensidighet, min egoism, min oförmåga att inom eller utom arbetet få något kvar af anda och sanning, af deltagande intresse för lefvande lifvet, i hvilken gestalt det än ikläder sig, utom den triviala hvardagsklänningsens. Just en känsla af den egoism, som “Sippan” får på pålsen för, just en skamkänsla af, att oaktadt jag har det så bra — bara addera på hvita papper, jag dock låter min mor servera mig kåldolmar och väfflor, ser på hennes släp, låtar mig och har en lavin af jämmer i släp-tåg (samma lavin följde mig nog i spåren, vore jag hushållsfröken, sjuksköterska, lärarinna eller telefonfröken), det är bara den stunden man har skon på sig, som den klämmer — och är man en piga så gallskriker man.

“Begriper du inte att skimmer öfver lifvet, det måste komma inifrån, ur en själf?”

Visst, tjusiga broder, begriper jag det! Det har t. o. m. alltid varit min fröjd att himlen med sol, måne och stjärnor kan spegla sig i en vattenpuss på en smutsig landsväg — och tusen gånger har jag sett det blixtra till i de dåsigaste ögon utan synlig yttre anledning. Inte för det att jag vill försöka att pigga upp dig med lite filosofi — men — en växt utvecklas också inifrån. Saknar den näring dör den, trots den inre kraft den besitter.

Jag kämpar ju bara för att inte bli blind, för att mitt hjärta ej skall blifva gråsten, för att mota ensidigheten, lifvets boa constrictor, från tillvaron.

Hjälp mig du, broder, bota mig från äckligheten med din schwung, så kanske jag så småningom kan trösta dig, när du med heroiskt hjältemod talar om din ölutkörare. Kanske kunde vi så småningom lära hvarandra något — gärna under gruff och vapengny, bara vi stå på en brygga af förståelse. På den bryggan ville jag se alla själföförsörjande, manliga och kvinnliga, och den bryggan himras, då vi lärt oss tala med hvarandra.

Jag ser regnbågen skimra i skyn! Skimra, skimra!

Och jag hör ditt broderliga: fy sjuttio, så fnoskigt (sådant läder skall sådan smörja ha’).

Jag vet, jag vet: Vore vi ock 100,000 nollor som skrefve vår mening med en droppe hjärteblod, orden blefvo dock så, som orden från endast en NOLLA.

Må kvinnorna vänta!

ETT VARMT, EHURU NÅGOT FÖRSENADT tack till de riksdagsmän, som i år afstyrkte den riksolycka för vårt älskade fädernesland som beviljandet af kvinnans politiska rösträtt skulle medföra.

Jag tycker mig höra ett skri af indignation; men lugna eder, mina kära medsysstrar, medan jag utvecklar mina skäl!

Jag är rösträttskvinna, så god som någon af eder, men jag är icke blind för faran af beviljandet af vår önskan.

Jag har varit med om att stifva en F. K. P. R. — jag har varit vice ordförande, och är ständigt medlem i en dylik förening — ingenting fattas för att jag skulle vara en ifrig rösträttskvinna; men jag har förvärfvat en värdefull egenskap, som kommit mig att bäfva för följderna, ifall vi få vår vilja igenom.

Jag äger nu en djup människokänedom eller rättare sagdt kvinnokänedom, och därtill vill jag ha sagt — dröj ännu, till nästa generation vuxit upp, innan vi få politisk rösträtt.

Låt mig antaga att det f. n. finns 1,000 eller 2,000 kvinnor i landet, som utan skada för det allmänna skulle kunna använda sin politiska rösträtt, men hela den andra stora hopen, hvad skulle icke den kunna ställa till!

Därför höfves det oss ansvarsfulla rösträttskvinna att i handling visa vår önskan att gagna vårt land genom att lägga band på vår önskan om politisk rösträtt ännu så länge.

Det är min ingående känedom om de s. k. öfverklasskvinnorna i svenska småstäder, som kommit mig att bäfva för följderna.

Så länge de icke lärt sig att hålla styr på sina tungor utan med lif och lust skvallra och ställa till oreda och skandaler i våra landsortsstäder genom sitt skvaller — så länge de icke känna solidaritet med sina medsysstrar — så länge de icke veta hvad logik är — så länge de icke äga ansvars-känsla och stå för sina meningar, utan ögonblickligen börja slingra sig undan, ifall de höra att deras mera inflytelserika väninnor äro af annan åsikt — ja, så länge de stå lågt som ansvarsmedvetna individer, som de nu i stort sedt göra — ja, så länge bör ej den politiska rösträtten beviljas oss.

Jag skulle genom exempel tagna direkt ur lifvet kunna bestyrka hvad jag sagt, men utrymmet tillåter det icke.

Då förhållandet är sådant bland de s. k. bildade kvinnorna, huru skall man då kunna antaga att de mindre bildade skola vara bättre kvalificerade att till landets nytta sköta sin politiska rösträtt.

Att en Lydia Wahlström, en Ann Margret Holmgren, en Karolina Widerström m. fl. andra kända storkvinnor borde äga politisk rösträtt, därom äro alla ense, troligen också rösträttsmotsståndarne i riksdagen, men de kunna ju icke få den, utan att legioner ovederhäftiga kvinnor också släppas lösa på samma gång, och därför synes det mig själfklart att just dessa förstnämnda, till gagn för vårt land, offra sin önskan, tillsvare.

Jag tror på kommande tider, den kvinnliga ungdom som nu växer upp blir säkert bättre skickad att åtaga sig det ansvar den politiska rösträtten medför än massan af de kvinnor, som för närvarande vilja berömma sig af mogenhetsålderns stadga och erfarenheter. Det kan synas att det jag sagt om öfverklasskvinnan i våra landsortsstäder är en partisk svartmålning; men tyvärr är det icke öfverdrift, och kunde det nu sagda bli till en väckelse för dessa kvinnor vida omkring i landet, vore det lyckligt, icke minst för dem själfva.

Det beaktas alldeles för litet att just vårt jordelif i hvardagslag är en läro- och utvecklingsperiod för ett högre lif.

RÖSTRÄTTSKVINNA.

Hederns smycke.

Man nämner gammalmodigt Hederns smycke:

det bländar icke den, som ylligt ser.

Långt vackrare är dock uti mitt tycke:

att synas mindre och att vara mer.

AXEL MALMQUIST.

TOBIAS TOPELIUS

NOVELL AF

(Forts. fr. nr 26.)

ANDRA "NYSKAPELSER" FANNS DET ju. Gud i klagadt, en hel del af, men de voro af en art, som i ingen mån kunde tilltala den minnesgoda pietetskänslan hos en gammal borgare — Tobias Topelius utslungade från höjden af sina sextiofem år, hvaraf öfver trettio i staden, en kraftig bannstråle in effigie öfver den bråte till kaserner, som man tillåtit sig smälla upp i stadens andra park, Tallskogen, och en ännu kraftigare öfver det förfärliga skandalbankhuset, som hängde likt en stor olycka öfver parken här, Tobias Topelius gittte inte se åt det en gång. Nåja, han fick ju vara tröst, i det stora hela var ju hans stad sig lik — Ekholmsdyllan stod orörd kvar, och där var varvet med sin repslagarebana och sitt gallions-galleri och Kungsbryggan med sin runda Plåtask utanför och Orlogskyrkan med Rosenblom, träbeläet, som figgde pengar åt de fattiga! Och... och... Gustafskyrkan med sina stympade torn, som ett par upp och nedvända byxholkar, och foriet med sina evigt grönskande vallar och — hvarför inte? — eskadern ute på redde, som ett hofullt streck mot den blåblåsig rymden... på det afståndet kunde Tobias Topelius godt lida den, bara han slapp ha de fördömda sjöofficerarna in på nasone! Men framför allt var det väl de gamla hederliga borgarhusen med deras klosterlikt omgärdade trädgårdar, där mullbären mognade och vindruvvan sötades mot de solgassade väggarna i den blida årsens tid, som föregick höstdagsjämningen och det evinnerliga blåsvädet — Tobias Topelius begrundade med besittarens glädje sin egen gamla gård nere vid Arkelimästaregatan.

Den kära staden! Tobias Topelius bef svällande varm i hjärtat. Och till den alltid lifliga känslan af hans egen förträfflighet sällade sig behagligt medvetandet att vara insatt i en denna förträfflighet passande inramning. I själfva verket såg Tobias Topelius sig själf som inkarnationen af stadens gamla goda egenskaper in summa, och det förvånade honom uppriktigt, att hans krafter ej tagits i anspråk för samhällets angelägenheter, enkannerligen i stadsfullmäktige. Vid hvarje val fill en förtroendepost röstade han också, öppet och fördomsfritt, på sig själf, men när han verkligen en gång af en slump blifvit vald till ledamot af brandstods-nämnden, afböjde han med sårad grandezza, den värdigheten var under hans egen.

Minnet af stadsbornas kortsynta otacksamhet kom honom att tänka på gravvården. Ha, där skulle de visserligen se, i hvem de slungit hade, med ett stygn i sina egna samveten skulle de läsa det ordet, som han satt allra underst: Ingen profet i sitt fädernesland! Hvilken lysande idé var det inte att redan nu resa denna vård öfver en dock ej alligenom föraktlig medborgerlig gärning, på så vis kunde han ju själf studera verkan af sin nobelt försynta men nog så tydliga tillrättavisning. Ty så till den grad förstlockade kunde de väl ändå ej vara, att de ej toge ad notam en admonition, som gafs med gravens allvar och inför dödstankens majestät! Ja, och inför det jordiska

Kyrkoherden H. E. C. Lindqvist. Fru Hulda Lindqvist.

Ett guldbrylllopspar.

DET HOR I VÅRA DAGAR INGALUNDA TILL det sällsynta, att tvänne makar fått lefva så länge tillsammans, att de kunna fira femtioårsminnet af sin brylllopsfest. Ett dylikt guldbrylllopspar är kyrkoherden i Broby Herman Christopher Eugen Lindqvist och hans maka Hulda Johanna Billing. Den 27 juni hade nämligen femtio år förfullt sedan de trädde i äktenskap.

Kyrkoherde Lindqvist är nestor bland prästerskapet i Lunds stift för närvarande. Född i Lund den 2 juli 1826, kunde han i fjor fira sitt nittioårsjubileum. Till kyrkoherde i Broby utnämndes han den 21 aug. 1874 och tillträdde samma befattning 1877. Hans maka är betydligt yngre. Hon är nämligen född på Fridhems gård vid Onnestad den 16 augusti 1842. Föräldrarna voro landtränsmästaren i Kristianstads län Magnus Billing och dennes maka Charlotta Catarina Collin. Hon är alltså en yngre syster till biskop G. Billing i Lund.

Därmed äro alla biografiska data nämnda. Vi vilja emellertid tillägga, att under innevarande år kunna också de båda nu äldriga makarna fira sitt fyrtyoårsjubileum med den församling, hvars kyrkoherde L. sedan dess har varit. Och här, som annorstädes har också prästfrun efter gammaldags god sed och ordning på sitt sätt fått taga del i sin församlings angelägenheter. Bäggedera ha också på ett alldeles särskildt sätt växt samman med sina sockenbor, hvilket icke minst framgick af den vackra och välmentade hyllning som ägnades kyrkoherde Lindqvist, då han förledet år firade sitt nittioårsjubileum. Han torde också själf vara den förste att erkänna hvilket mäktigt stöd han under de gångna åren haft i sin maka, och hon för sin del också i honom. Sällan har man kunnat se ett vackrare och ädlare förhållande vara rådande än mellan dessa båda.

Fru Lindqvist är en försynt och fint bildad kvinna med ett känsligt sinne och ett varmt hjärta. Hon har därför varit särskildt skickad som prästfrun. Och det var icke allenast make och barn, utan många utomstående, som med stor glädje helt nyligen åter fingo se henne stå upp från en svårare sjukdom. — Trots sin höga ålder är kyrkoherde Lindqvist allt fortfarande frisk och rörlig, samt vistas dagligdags ute. Guldbrylllopsdagen firade de äldriga makarna hos en af sönerna, tandläkare H. Lindqvist i Hessleholm.

—H—N.

OCH HANS HUSTRU.

EINAR MARK.

Majestäet, det fick han inte glömma, att han redan i dag måste förvissa sig om tillträde till kyrkogårdsinvigningen! Sedan skulle han nog veta lirka det så, att den höge gästen kom att passera hans graf, det blef för resten ingen konst, den låg bra till, och ensam som den var, skulle den nog tala för sig.

Smackande med tungan vid försmaken af den kungliga nådens sötma lade Tobias Topelius rodet dikt hemåt och seglade ut. I förbifarten nickade han med nedlåtande gemyllighet åt gubben Hawerman, men denne svarade inte, dels därför att han i allmänhet tog föga notis om sina medmänniskor, dels därför att han ansåg Tobias Topelius som ett original, och han afskydde original, emedan han själf var ett sådant.

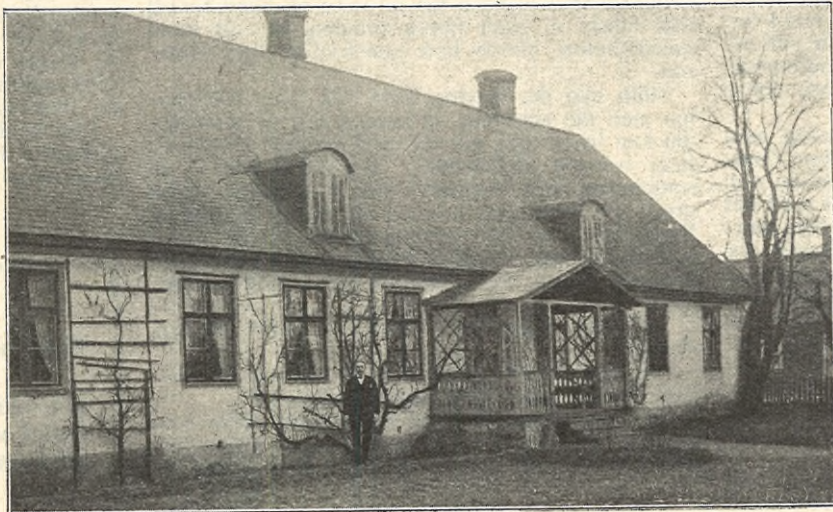
II.

Kungen var kommen. Från alla bättre hus smällde flaggorna muntert i blåsten, ja, fill och med ute på Ekholmen flaggades det vildt, mest med vimplar och brokiga spel, ty på Ekholmen bodde sådant folk, som lagt upp, f. d. sjökaptener och sjöunderofficerare, och hvarje stuga, rödmålad med balsamin och pelargon bakom de små klara fönsterrutorna, hade sin väl stagade mast på taket. Vid stationen var äreporten, där det krönte O:t dinglade för vinden, och sedan gick Eriksgatan mellan eklöfsvirade flaggstänger upp mot rådhuset, hvars nya pelarrad var skönt guirlanderad. I butiksfönstren stod kungens porträtt bland blommor och blader, men i boklädsfönstret var hans byst begrafd till halsen af Oscar Fredriks dikter i praktband. Stadsborna gingo omkring i bästa kläder och humör och sågo hedrade ut, och i stadens ena konkurrentavisa hade en svärmisk gymnasist skaldat ett poem, som började sålunda:

"Det leendet på Kungens läpp
jag älskar Honom för..."

Men rådhuset var länge sedan invigdt med vackra tal och passabel sång. Och de vitklädda skolbarnens flaggparad kring Carl XI:s staty var ett ljust minne blott. Kungen satt till lunch hos landshöfdingen med alla honorariores, och utanför det oansenliga residenset väntade en undersåttigt tålmodig folkmassa på nästa nummer i programmet, kortegen ut till kyrkogårdsinvigningen.

Tobias Topelius postade sedan en god timme innanför det reserverade området af kyrkogården. Hans öfverrock stod ut åt sidorna för sig själf som vanligt, så vidt uppflykt, att man tydligt såg fracken med Sällskapet Nyttas och Nöjes medalj, som liknade och ungefär var ett kottijongsmärke — vidare sågs det bländhvita skjortvecket med silkesbroderier och pärlemorknappar samt klockkedjan af guld, som var så lång, att den måste gå i dubbla hvarf kring halsen som på ett fruntimmer. Det var Tobias Topelius, och bredvid honom försvann fru Topelius totalt, hon skulle för öfrigt ha gjort det ändå i sitt styfva brokadsiden och sin långa spetsmantilj; ingen tänkte på det lilla, som skymtade af fru Topelius själf ur all denna prakt, och det var hon hjärtlinnerligt glad åt —

Broby prästgård.

DALAFAMILJEN I VIKBYN.
Landbrukaren J. A. Berglund och hans hustru fru Fredrika Berglund med 12 af deras 15 barn.

DET GÖR GODT I HJARTAT ATT I DESSA själfviskhetens och ondskans tider få erfara något om människor, för hvilka oegennyttja och själf-uppoffring för det helas väl utgöra rättensöret, efter hvilket de gestalta sitt lif. — Ofvanstående gruppbild återger en svensk landbrukarfamilj, där maken och modern är en af dessa sällsynta mönsterkvinnor, inför hvilkas ädla lifsgärning man ovillkorligen böjer sig i vördnad.

Fredrika Berglund föddes å Finskhemmanet i Vikbyn, Hedemora landsförsamling, den 24 augusti 1866. Sina föräldrars enda barn, fick hon tidigt taga del i arbetet inom hemmets väggar, i ladugården samt ute på åker och äng och visade sig därvid synnerligen rask och duglig.

En fosterländsk kvinnogärning.

Den 12 februari 1887 ingick hon äktenskap med landbrukaren J. A. Berglund, i hvilket äktenskap hon gifvit lifvet åt 15 barn, af hvilka tre aflidit i späda ålder. De öfriga tolf, fem söner och sju döttrar, hafva i det landliga hemmets hägn uppvuxit till präktiga, arbetsamma ungdomar, som ända från barndomen efter måttet af sina krafter tagit del i arbetet på det gemensamma hemmets bestånd och utveckling. — Hemmanet föder nu 3 å 4 hästar och 14 kor.

Endast äldste sonen har ägnat sig åt annan verksamhet, nämligen snickaryrket och har nu jämte eget hem äfven egen verkstad. Denne fällde som liten parvel om sin mor ett omdöme, som väl må anses karaktäristiskt. Det lydde: "Ja, se mamma är så duktig."

Den som något känner till arbetet på en så pass stor landgård, kan förstå, huru mycket däraf kommit på husmoderns lott, då hon därjämte haft att fostra och vårda en sådan barnskara, som här varit fallet. Det har kostat "dagens möda och nattens vaka" och ej kunnat ske utan stor själförsakelse. Man står här inför en fosterländsk gärning af oanad räckvidd. Heder åt sådana kvinnor!

allrahälsst hade hon velat dyka ned helt och hållet, så kände hon sig. Men Tobias Topelius, som annars behandlade henne som luft: han kunde inte undvara henne, och just därför negligerade han henne — Tobias Topelius behagade i dag bli förargad öfver den borikomet skygga undergifvenhet, som han till hvardagslag älskade framhålla som kvinnans högsta prydnad och krona. I dag var fru Topelius fru Tobias Topelius, hon bar hans namn, hans brokadsiden, hans spetsmanilj, men då var det också hennes skyldighet att verkligen bära upp dem, dessa tre värdefulla förtroendegåfvor!

— Odmjukhet har en god lukt, sade Tobias Topelius, skenbart i vädret, i det han tog sig en pris ur sin silfversnusdosa. Men skådom liljorna på marken, de akta icke för rof att med stolihet och behag lyfta sin härliga skrud mot den konungliga dagen, och ändock är den odör de sprida den ljufligaste af alla jordiska vällukter.

Fru Topelius svarade ingenting, ty hvad skulle hon svara, och Tobias Topelius blef allimer förargad.

— Det har alltid varit framstående mäns lott att under flykten mot sina höga mål få dragas med och uppehållas af en eller annan black om foten, sade han i största allmänhet. Erinrom oss den ädle Sokrates och hans Xanippa, som i sin obetvingliga frätlysning gick så långt, att hon ej ens skydde att med tårar och förebråelser afbryta mästarens sista, upphöjda samtal med sina lärjungar. Minnoms Antonius och Octavia, hvars småaktiga svartsjuka gentemot den hennes make dock vida jämbördigare Cleopatra ypperst blef orsaken till den tappra kämpens död för egen hand i det af en föräradisk vän eröfrade Antiokia, länkom i nyare tid på den i sig ingalunda oduglige Ludvig XV af Frankrike, som genom sitt dåliga och anstötliga exempel af umgänge med skamlösa kvinnor grundlade det hat hos nationen, hvarur sedermera revolutionens fäskulle växa fram, antecknom i vårt århundrade den präktige Abraham Lincoln och hans i sanning oförtjänt olyckliga äktenskap... Tobias Topelius tystnade midt i meningen, troligen för första gången i sitt

lif, ty det oerhörda inträffade, att en simpel polis tog honom i armen och utan någon som helst veneration knuffade honom ett par steg tillbaka.

— Kungen kommer, ordna er!

Tobias Topelius gaf den djärfve ordningsmannen en blick, som borde kunnat aflifva honom både snabbt och smärtfritt, men som ingenting bet på underhuggarens friska oförskämthet. Tobias Topelius måste inskränka sig till att med värdig men seg energi försvara sin reträttplats i första ledet, men fru Topelius blef ohjälpligt borta i vimlet, och Tobias Topelius hade snart glömt hennes blygsamma existens.

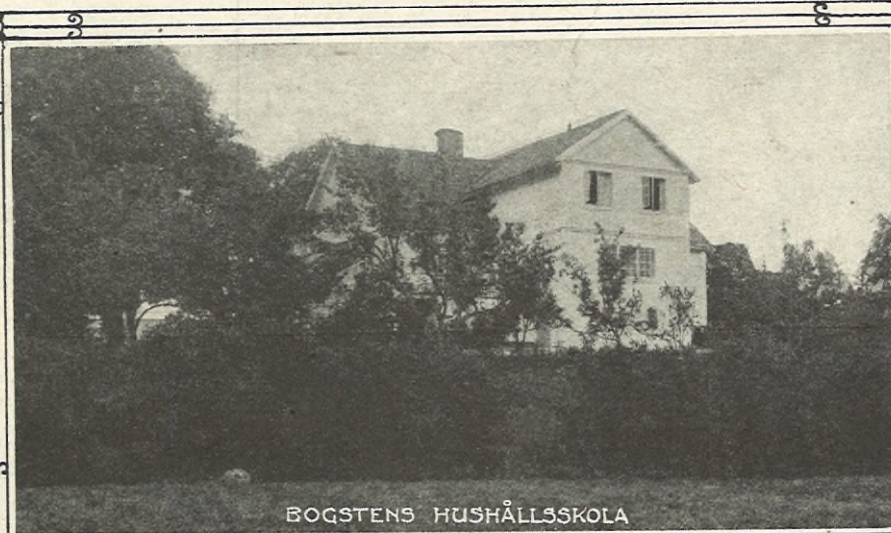
Nu blef processionen synlig, och främst gick prosten, liten och satt, med linjerna i sitt slätrakade, skarpt markerade ansikte dallrande af den mödosamt återhållna invigningspredikan. Så kom läroverkets kör — de små altarna och sopranerna måste i allt det högtidliga ge hvarandra ett litet ljufnyp eller en knuff, när de kommo åt, och så gingo de vidare med utspända kerubkin-

(Forts. sid. 466.)

Hushållslära och sommarglädje.

OM MAN VET HVILKEN mängd hushållsskolor det finns både i städerna och på landet. undrar man nog ej öfver att många föräldrar i vecka rätt mycket i valet, då det gäller att skicka ut dottern för att lära hushållsgöromål. Är det en flicka, som fått sin uppfostran i ett stadsläroverk, torde det dock ej vara svårt att inse, att en tids vistelse på landet skall utgöra en hälsosam motvikt till det ofta så jäktande stadslifvet. Intet kan vara mera välgörande för stadens kvinnliga ungdom än att komma under ledning af en erfaren och i hushållsundervisning kompetent husmoder på landet. Är man af den uppfattningen, finnes ju rätt mycket att välja på, men man bör naturligtvis tänka öfver saken mer än en gång, innan man bestämmer sig för någon viss skola. Framförallt bör man taga hänsyn till två omständigheter. Man skall skaffa sig utlåtanden af personer, som själfva lärt känna lifvet vid en hushållsskola, och det räcker då ej med en persons omdöme — det kan vara ensidigt — man bör i regel låta flera personer uttala sig. En annan — väl inte fullt så viktig — faktor är att skicka den unga flickan till vacker, storslagen natur — något som i regel är af stor betydelse för hennes mer eller mindre utpräglade skönhetssinne. — Bland de hushållsskolor, som jag under årens lopp lärt känna, finnes en, som visserligen ej låtit så mycket tala om sig i tidningarna men som ändå är känd och uppskattad af många hundrade unga kvinnor, som där vunnit sin husmoderliga utbildning. Det är den skola, som innehafves af fru Ida Palmgren i Bogsten, ungefär ½ mil från Bettna järnvägsstation i Södermanland. Vill man se äkta sörmländsk natur, när den står i sin rikaste sommarfärgning, skall man komma dit en solig junidag. Genom ett ijusande landskap kommer man efter en halftimmes åktur fram till den lilla landtgården, belägen vid sjön Långhalsens stränder. — Här hälsas man på det hjärtligaste af herrskapet Palmgrens. — Alltsedan 1904 har fru Palmgren ägnat sig åt utbildningen af en med åren allt större skara unga flickor från de mest olika delar af vårt land, under det att hennes man, som själf genomgått Ultuna, förutom åt jordbruket ägnat tid och krafter åt flera af landbrukets bi-

BOGSTENS HUSHÅLLSSKOLA

GRUPP AF HUSHÅLLSELEVER

HERR OCH FRU PALMGREN

BOGSTENS SOMMARGÄSTER I SKÖTET AF NATUREN

närings, framförallt åt frukt-trädgårdsodling och fjäderfäskötsel, på hvilket senare område han intager en i hela vårt land bemärkt ställning. Också har han under ett flertal år varit sekreterare och konsulent i Sveriges allmänna Fjäderfäafvelsförening.

Fru Palmgren undervisade till en början endast några flickor men efter hand som eleverna utexaminerades spred sig ryktet om hennes husmoderliga duglighet och kvalificerade undervisning, och på grund af den stora anslutningen måste hon upprätta två, ibland tre kurser årligen, men under de senare åren har hon begränsat undervisningen till en kurs 1 febr.—1 maj och en annan 1 aug.—1 okt. Sedan 1911 har herrskapet Palmgrens dotter, fröken Signe Palmgren, varit sin mor behjälplig i egenskap af väflärlarinna, till stor nytta för de elever, som häri velat inhämta undervisning.

En ung kvinna behöver dock ej endast arbeta på att utbilda sig i husliga sysslor, hon behöver också de förströelser, hvar till landlifvet ofta skänker rikliga tillfällen. — Också anordnas ofta under sommaren båffärder på de vackra sjöarne i omgifningen. Under vintern muntrar man sig med små danstillställningar, slädpartier och utfärder, och de, som varit med därom minnas nog väl, huru uppoffrande och ihärdig "Tant Ida" — så kallas fru Palmgren af eleverna — är för att hennes flickor skola få verkligt nöje. Men när det är lektion och allvar, då förstår också hvar och en af flickorna, att hon måste göra det som för dagen på henne ankommer, och alla veta äfven att "Tant Ida" räcker till öfverallt, då det gäller att tillhandagå med upplysningar. Undervisningen är ej endast teoretisk utan framförallt rent praktisk och afser att lära de unga damerna att sköta spisen och att laga god och smaklig husmanskost på billigaste och bästa sätt. — Men ej blott unga flickor besöka Bogsten. Under sommarmånaderna mottagas där semester-gäster, som söka en tids välbehöflig hvila och rekreation. De underbart vackra omgifningarna kring de idylliska stränderna af sjöarna Båfven, Långhalsen och Yngaren inbjuda till utflykter, och detta fria och otvungna naturlif stärker nerverna och lifvar sinnet.

De bildade flickorna och nålen.

Fredrika Bremerförbundet öppnar kvinn-

TILL HOSTEN öppnar Fredrika Bremerförbundet en sedan en tid planlagd högre yrkesskola i beklädnadsbranschen i tidsenliga lokaler Norrlandsgatan 20. Med denna yrkesskola, hvars högre kurs är afsedd för utbildning af arbetsledare och yrkeslärare inom beklädnadsyrket är första steget taget till att lägga ett nytt arbetsfält öppet för de bildade flickorna.

Det förefaller kanske i högsta grad orimligt att tala om ett nytt arbetsfält, då det är fråga om sömmerskeyrket, ty detta och lärarinnsans voro ju de första, som ansågos "kvinnliga" nog för att komma i åtanke, då det fordom gällde för en ung flicka att försörja sig själf. Men aldrig förr än nu har det funnits en fullt systematiskt ordnad undervisning, som leder till chefplatserna och ledarsällningen inom yrket. Det finns sådana platser, mycket väl aflönade, och efterfrågan på arbetskraft till dem har hittills icke motsvarats af tillgången. Anlag och naturligt godt omdöme ha fått tjäna till ledning, då förmågorna inom sömmerskeyrket arbetat sig upp genom graderna till förtroendeposterna eller till själfständigt verksamhet. Historien om springflickan, som slutat som afdelningschef i något af våra största affärs-etablissemang med 10,000 kronors årslön är icke någon saga utan en lockande verklighet. Men delvis af sociala skäl delvis af brist på tillfälle till utbildning ha de bildade kvinnorna på några få undantag när hållit sig borta från beklädnadsyrket, fast mångas anlag tala ett tydligt språk om att där skulle finnas en framtid för dem. Fredrika-Bremerförbundets välbetänkta åtgärd bör därför hälsas med tillfredsställelse. Men äfven ur en annan synpunkt är det värdt att drifva yrkesskickligheten i höjden. Vår import af konfektionsartiklar har gått ned genom kriget. Hade vi själfva en konfektionsindustri i stor skala, skulle vi under nuvarande förhållanden till och med kunna få till stånd en export i denna bransch. Svenskar ha medfödda anlag för sömnad och både i Paris och New York finnas svenska storsömmerskor,

SEXDAGARSSKOLAN FÖR KLÄDSÖMNAD.

lig högre yrkesskola i beklädnadsbranschen.

som räknas till de främsta, men som dock icke alltid vilja vidgå sin nationalitet, och svenska skraddare räknas bland New Yorks förnämsta. Det är af största betydelse att dessa anlag tagas vara på inom vårt eget land och att vi få en allmän höjning af vår beklädnadsindustri.

Den här omtalade yrkesskolans

högre kurs förutsätter stor skicklighet och erfarenhet i yrket redan vid inträdet. Men den bygger icke i luften. Det finns redan möjligheter till utbildning i sömmerskeyrket för unga flickor, som bo i Stockholm och gått ut folkskolan där. Stockholms stad har sedan några år en sexdagars yrkesskola för klädsömnad, som gifvit mycket goda resultat. Skolan, som förestås af fru Sigrid Qvarnström, född Flodin, är inrymd i ett gammalt hus på Söder, Repslagaregatan 24, och då i den nybildade Högre Yrkesskolan, som vi här sysselsatt oss med kommer att finnas en lägre kurs med samma grundläggande yrkesundervisning som sexdagarsskolan meddelar, vore det kanske skäl att närmare ingå på denna skolas arbete.

Stockholms stads sexdagarskola tar emot flickor från folkskolans högsta klass med särskildt vitsord om anlag för sömnad. Kursen, som omfattar två år, är afgiftsfri och afser en allsidig utbildning. Den nya yrkeskursen, som skall tjäna som grund för den högre, har emellertid afgifter, den vänder sig ju delvis till annan klass flickor och är dessutom ett enskildt företag. Men arbetsplanen för bägge institutionerna kommer att te sig lika.

I stadens yrkesskola på Söder börja eleverna med att lära sig handskas med en symaskin. De sy sömmar, vända och vika och använda de många olika apparater, som höra till en modern symaskin. Samtidigt med dessa öfningar få de börja utföra lättare blusar och förkläden. Så småningom öfvergå de till mera invecklade saker. En viktig gren af undervisningen är mönsterkonstruktionen, som sker efter föreläsningar och demonstrationer på svarta taflan. Det är verkligen ett nöje att se de prydliga ritböc-

FRU SIGRID QVARNSTRÖM

DRÄKTERNA PROFVAS

Frstiderna.

Dikt af E. Walter Hülphers.

ker med mönsterkonstruktioner af olika slag, från de enklare till de mest invecklade, som dessa sextonåringar åstadkommit. Noggran-na måttanvisningar, ekonomisk tygberäkning och mera i samma stil ingå som ett viktigt led i undervisningen. Olika slag af sömnad drifvas också och principerna för klännings-sömnad, kappsömnad, lannesöm och förfär-digande af barnkläder inläras både teore-tiskt och praktiskt. Teckning spelar en vik-tig roll och eleverna få därvid ofta kompo-nera dräkter själfva, och göra teckningar af dem. I detta sammanhang göras studier i kostym- och stillära, understödda af besök på Nordiska Museet. Materialets beskaffen-het studeras ingående. Likaså inläras yr-kesbokföring, beräkningar öfver hvad som användts, konsten att skriva en räkning m. m. Rent teoretisk och allmänbildande un-dervisning i samhällslära och hygien före-kommer också. Som man ser sträfvar yr-kesskolan till en synnerligen allsidig utbild-ning.

Det visade sig snart att resultatet af två-årskursen i sexdagarskolan voro utmärkta — skada bara att man icke kunde få bygga vidare utan måste lämna sextonåringarna åt sitt öde.

Då startades förra hösten af några en-skilda en syateljé med ett ideellt mål. "Stoff och stil" kallades den och den skulle la emot flickorna från sexdagarskolan och ge dem den träning i yrket, som fordras för en verkligt försiklassig prestation. Dessa flickor fingo nu lön och det var ett absolut villkor, att de icke skulle specialiseras till en detalj af en dräkt, som oftast händer på en stor ateljé, utan få en allsidig utbildning. I spetsen för "Stoff och Stil" står frkn Bertha Hillelson, förut mångårig direktis vid Nor-diska Kompaniet, och i dess styrelse sitta frkn Maria Aspmann, fru Emilia Broomé, frkn Hillelson, fru Sigrid Qvarnström och dok-tor Karolina Widerström. "Stoff och Stil" är ett fullt affärsmissigt företag, afsedt att bära sig, hvilket det utan tvifvel kommer att göra, men dess stora uppgift är att ge en solid utbildning till de unga flickor, som syssel-sättas där. Från och med i höst kommer "Stoff och Stil" att ingå som ett led i ut-bildningen för Högre Yrkesskolan. Föregå-ende mångsidigt och omfattande ateljé-arbete föreskrifver Högre Yrkesskolan af sina blifvande elever.

Man förstår, att det här är fråga om en akademi efter utlänskt mönster, sådana som redan finnas i Paris, Dresden och på andra orter på kontinenten. Läroämnena äro i stort sedt de samma som för yrkesskolan, endast mycket mera omfattande och mera veten-skapligt lagda. Fysik och kemi tillkomma och för de blifvande yrkeslärarna pedagogik och metodik.

Det är ett viktigt nytt led i den svenska kvinnans utbildning, som här lägges till de redan förefinliga, och Fredrika-Bremerför-bundet, som redan många gånger förut visat sig förstå att ta-ga ett initiativ i det rätta ögonblicket, har här häfdat sin viktiga ställning som en af den svenska kvinno-rörelsens ledande krafter.

ELISABETH KREY-LANGE.

Fröken Bertha Hillelson.

LÖST UR VINTERNS VÅLD OCH VÄLDE
våren kom, och åter svällde
klibbig knopp för ljumma vindar
i den väckta skogens snår.
På hvar gren snart syntes gunga
solskenskyssa, härligt unga
löf i rader, löf i klunga,
idel fjärilslek och vår.
Och jag sade mig: "Här har jag
rikesdom för sorg och sår,
en, som ej så fort förgår!"

Löfven växte. Dunkelgröna
blefvo de, och mindre sköna
redan, syntes de mig icke
ge den tröst, som rätt består.
Och jag kände lust att klandra,
drefs af oro ut att vandra
för att söka efter andra
lyckotving mot sorg och sår.
Ja, jag sade mig helt mulet:
"Narr är den, som tror på vår,
hvilken fjärging strax förgår!"

Se, då såg jag blommen svalla
hvit från sommartidens alla
körsbärsträd och många aplar
brudklädt sköna sen i går.
Mot den underbara hamnen
räckte jag i sällhet famnen,
sökande de sköna namnen,
som en man sin brud består.
Och jag log, i ögat glänste
det en klar och stilla tår.
"Körsbärsblom är mer än vår!"

Vinden skakade i blommen.
Hvart gick hela rikedom?
Falnad föll den, ingenstädes
sågs däraf det minsta spår.
Solen likt ur aska lyst,
äng, som ingen blomma hyste,
under heta vindar ryste,
som då åsknatt förestår.
Och jag sade till mitt hjärta:
"Ack, att du så hoppfullt slår,
fast allt skönt så fort förgår!"

(Forts. fr. sid. 463.)

der, klarröda af instängd skrafft, och med gliitrande tjufpojksögon. Men basarna och tenorerna höllo sig bistert uppstramade, de voro stadgade och erfarna gymnasister och ingalunda några småpojkar.

Och där kom kungen, hufvudet högre än allt folket, hans stålblå ögon tindrade vänligt, när han hälsade till höger och vänster, men det var ändå en blick, som man bugade inför. Och det blida leende, som verkligen låg på hans läppar, var sådant, att enhvar måste bli förälskad i det, var man så hvarken gymnasist eller poet.

Kören slog ring kring den granrisklädda predikstolen, och psalmen steg öfver skarrorna, där nyfikenheten dämpades till lyssnande andakt, kungen själf stod hög och drömmande med ett vackert allvar öfver sina ädelt skurna drag:

"Så vandra vi all världens väg,
den ena med den andra.
Kom, ho du är, och öfverväg,
ehvart du snart skall vandra!
Du bygger hus, du önskar ro:

Höstens röda frukter glödde,
bergens sidor sällsamt blödde
i en orgie af färger,
som all fattning öfvergår.
"Se," jag sade, "ej kan finnas
något mera värdt att vinnas!
Hösten bär en mogen kvinnas
prakt, där ädelt hög hon står.
Hösten är en modersgärning,
och ur detta jag förstår
en, som segrar och består".

Frosten kom. Då rörde hösten
vid de starka kvinnobrösten.
Se, de skrumpnade! Hvad var den
mer än körsbärsblom och vår?
Vinden jämrade och gnydde,
vildgåssträcken vingsnabbt flydde,
endast möss och mask ej skydde
unkenhet och våta snår.
Och jag sade till mitt hjärta:
"Ack, att än du hoppfullt slår,
fast allt lif så hemskt förgår!"

Hjärtat svarte: "Att fullkomna
allt skall vintern följa. Somna
skola i den mjuka famnen
höst och sommartid och vår.
Gläd dig, red dig, då är tiden
för all oro öfverskriden,
och den stora, hvita friden
öfver skog i snö blir vår!
Gläds, den kommer, slummertiden,
då ej vinden mera när
in till öfverhöljda snår!"

Sedan dess mig ej förvilla
tingen, och jag längtar stilla,
bidar tröstrikt vinterns hvita
renhet, som så stort förmår
bärga in det rikast sköna.
Döden skall min möda löna,
hvilans sällhet skall jag röna,
tills en gång jag helt förstår,
att ur puppans vakna drömmar
fjärilsflykten förestår
mot en tid, som ej förgår.

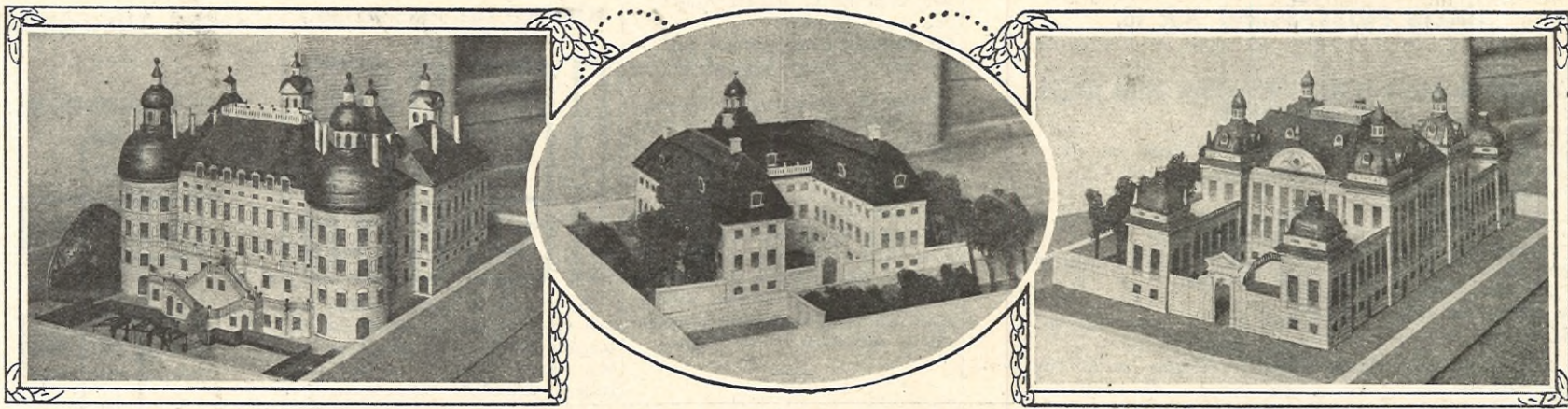
se här det hus, där du skall bo,
den bädd, där du får hvila..."

Tobias Topelius lyssnade också men med halft öra, och hans ögon hängde än vid kungen, än vid kyrkogårdens enda gravvård. Den tog sig något ut, där den stod helt ensam med sin gyllene stjärna — hoppets symbolum — sväfvande från spetsen af en långsmalnande obelisk — himlasräfvandets symbolum, till yttermera visso förklaradt genom ordet Excelsior! i guld — och säkert måste kungen märka den, om inte annat måste han fråga, hvem det väl kunde vara, som ville hvila i ovigd jord...

Prosten talade. Förgängelse — fåfänglighet! predikade han, men de dystra orden studsade utan resonans tillbaka från den högblå junihimlen, och prosten själf tog sig ut som den robustaste hälsa personifierad, där han stod just i det värsta solbaddet — svett-dropparna gräde breda ränder nedför hans uppheftade ansikte, och näsduken vandrade mellan hans feta händer.

(Forts.)

Fältmarskalken Grefve Carl Gustaf Wrangels palats 1647, numera Svea hofrätt.

Generalen Friherre Carl Sparres palats, sedermera Sveasalen.

Riksskattmästaren Grefve Gustaf Bondes palats, stadens rådhus 1732-1915.

BERTHA RUCK, HANS OFFICIELLA fästmö; Mary Roberts Rinehart, K; Frances Hodgson Burnett, Skottspolen. Albert Bonniers förlag.

Bland de översättningar af engelska romaner, som utgifvits på senare tiden, förtjäna ofvanstående tre arbeten ett särskildt framhållas. Dels äro de ovanligt roliga, fyllda som de äro af intressanta konflikter och spännande händelser, dels stå de hvad karaktärsteckning och språklig framställning beträffar, vida öfver genomsnittstypen af engelska romaner. Fästar man sig i Hans officiella fästmö, hvilken redan hunnit utkomma i sin tredje upplaga, främst vid det fyndiga uppslaget och den dräpliga humorn, i K. vid den varma, fina tonen och den vackra synen på tillvaron, så fångas man i Frances Hodgson Burnetts Skottspolen af den starka liffullheten i skildringarna, af farten och friskheten i framställningen. Romanen består af två tjocka delar, men uppmärksamheten slappas inte ett ögonblick, och då man lägger från sig boken, föres man i tanken tillbaka till den gyllene tid i tillvaron, då man blef ett med hjälten och hjältninnan, då slukandet i fred af en rolig bok utgjorde lyckans höjdpunkt.

Säkerligen te sig vid ett grundligt och nyktert skärskådande åtskilliga drag i boken såsom hyperromantiska. Den förtjusande hufvudpersonen, miljonärsdottern Betty Vanderpoel, hade dugit till hjältninna, äfven om hon ej hunnit utföra alla de underbara gärningar vi nu få bevittna, och hjälten, Mount Dunstan, för då och då tanken tillbaka på Marlitts dystersköna, människofient-

Från storhetstidens Stockholm.

I NORDISKA MUSÉET HAR UNDER NAGON tid funnits utställt ett antal minutiöst utförda modeller i papp och trä af historiska stockholmspalats från 1600-talet, det sekel, då svenskt stormaktsvälde tillförde vårt land betydande rikedomar och svenska magnater i Sveriges hufvudstad byggde sig präktiga palats, som omskapade det dåtida mörka, trånga och borgerliga Stockholm till en stad med mera öppen och lysande prägel. Det är förre öfversten Herman Holmberg,

Spallen om böckerna.

liga, "förfärligt intressanta" manliga typer. Men medan man läser boken, förgäter man allt detta, så direkt gripna ur verkligheten äro en hel del personer och situationer ur engelskt och amerikanskt lif. Hvilken briljant amerikansk typ är ej underagenten för Delkoffska firman, G. Selden, och hur lefvande och trovärdig är ej hans audiens hos mångmiljonären Vanderpoel skildrad!

Öfversättningen, af S. Wejdling, är förträfflig — utom hvad titeln angår. Hvarför kalla romanen Skottspolen i stället för Skytteln?

"Skottspolen" är alldeles särskildt lämplig till högläsning i familjekretsen, men nog får den hållas ordentligt inläst, om ej ungdomarna långt i för tid skola ha läst ut den.

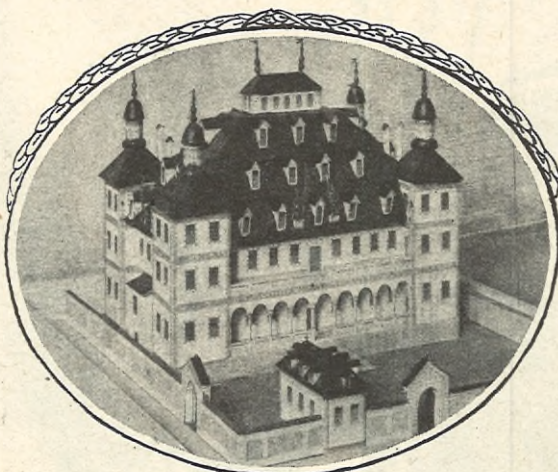
MARIE LOUISE GAGNER.

J. A. LINDBLADS FÖRLAG I UPPSALA FORTSÄTTER med erkännansvärd konsekvens utgifvandet af den schweiziske författaren Ernst Zahns alpskildringar i omsorgsfulla tolkningar; nu senast har förlaget skickat ut hans roman Stor-

bonden och därmed riktat vår öfversättningslitteratur med en bok, som utgör den lyckliga produkten af en rikt gifvande fantasi och en lifsåskådning, strålade af idealitet. Hvilken karaktär möter icke läsaren i denne Lukas Hochstrasser — ren och stark som den skimrande alpluff, hvori han lefver! Knappast någon lifvets pröfning undanhålles honom, men han möter dem alla med samma upphöjda ro, blir visare och ädlare af dem, växer oafbrutet som människa. En skeptisk läsare kan stundom anfäktas af tvivel på en sådan naturs existens i denna värld full af skröpligheter, men Zahn tecknar honom med så lefvande drag, att tviflet snart viker för öfvertygelsen om skildringens sanning.

Kring Lukas Hochstrasser har författaren vidare grupperat en rad af ypperligt skildrade människor, hvilka strängt följdriktigt ingripa i handlingens gång och i sina gärningar avslöja sina karaktärsegenskaper. Det hela är egentligen ett familjedrama, men utan sådana våldsamma skakningar, som komma yttervärlden att stanna och lyssna. Katastroferna växa fram, utlösa sig helt stilla, men gripa därför ej mindre djupt i själarna. Ernst Zahns berättarkonst utöfvar en egendomlig tjusning på läsaren just genom det dämpade i uttrycket, hvarunder man förnimmar lidelsens starka puls. Och midt i lifshafvets svallvågor reser sig Lukas Hochstrassers vackra, harmoniska skepnad — en inkarnation af allt det bästa, som finnes hos en människa, ett, för att välja uttryck ur musikens terminologi, harmoniskt grundackord, i hvilket alla dissonanser slutligen upplösas.

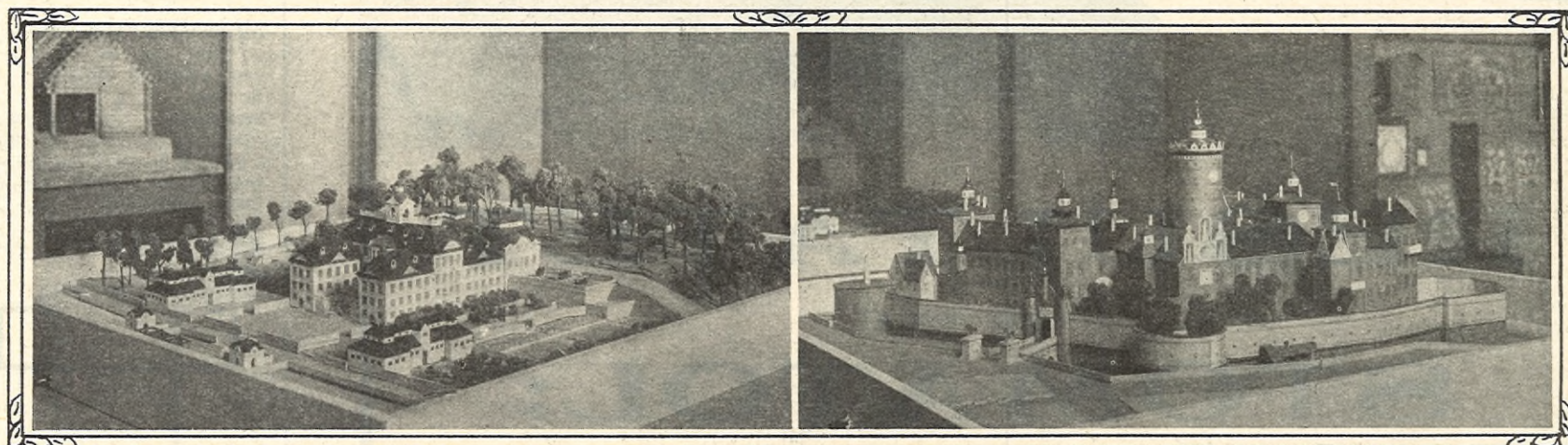
E. H-N.

Riksmarsken Grefve Jacob de la Gardies palats "Makalös" 1667. Beläget i nuvarande Carl XII:s torg. Bief sedermera Dramatiska teatern och nedbrann 1825.

dens Stockholm.

som utfört dessa modeller med ledning af bevarade planritningar, främst ur Dahlbergs Svecia, och omsorgen med hvilken arbetet är gjort vittnar dels om den gamle militärens konstskicklighet dels om hans kärlek till hufvudstadens historia. Flera af byggnaderna kvarstå till det väsentliga än i dag såsom Carlbergs slott, gamla rådhuset vid Riddarhustorget och grefve Wrangels palats på Riddarholmen, där numera Svea hofrätt residerar.

Carlbergs slott, (Gyllenhjemska palatset).

Sockholms slott på 1600-talet.

O. Ellqvist foto.

IDUNS PRISTÄFLING N:R 15.

VERSER MED ICKE UTSATTA RIM OCH PARAGRAM.

Ja, tänk att åka efter ämbar, 1
 På det få vi nog — —
 Men under tiden jag och — —
 Oss roa fint på balja. 2
 Så åker man båd lätt och fästnings-
 verk, 3
 För vi är inte börda. 4
 Och inte tröttat det oss — —
 Ty vi är väldigt* — —
 Men vi är nog så kloka, fången 5
 Om vi äro lite slöa 6

Må det ej läggas oss till — —
 Jag nyss fyllt — —
 *
 Af mynt vi ha ej mycket, skada 7
 Att klaga föga jullar 8
 Den är ju rik som har en — —
 Så bort med — —
 *
 Och så ha vi ett litet bo,
 Just lagom för en — —
 Med fru förstas, så du kan — —
 Att dörrane är smala.

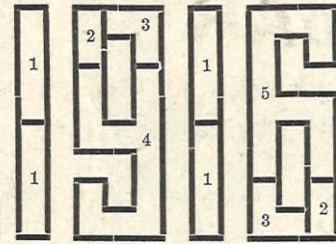
Men ändå ha vi ständig näst, 9
 Och detta därpå — —
 Att kärleken blott bjuds som — —
 Och se'n vi dörren käppar! 10

Utbyt de numerade orden mot
 andra och sök att finna de rätta
 rimmen.

A. L.

Lösning märkt pristäfling n:r 15
 och helst frankerad med land-
 stormsfrimärke insändes till
 Red. af Idun senast den 28 juli
 1917. De tre första rätta lösning-
 arna, som vid granskningen påträffas
 erhålla hvardera 5 kr. i pris.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 13.

De tre första rätta lösningarna
 som vid granskningen påträffats, ha
 lämnats af S. L—n, Marielund, fr.
 Mia Wold, Kalmar och hr Axel
 Hillert, Björksnäs, Mariannelund.

IDUNS TIDSFÖRDRIF

ETT ORDSPRÅK.

Ordna de små rutorna i vidstå-
 ende figur till en kvadrat 3x3 och
 så, att ett känt ordspråk där kan
 läsas. K. W.

IFYLLNADSUPPGIFT.

- × öde ×
- × ros ×
- × ska ×
- × ide ×
- × nåd ×
- × opp ×
- × lus ×
- × ack ×
- × ask ×

Ersätt korsen med bokstäver så
 att nya ord bildas, hvilkas begyn-
 nelsebokstäver bilda namnet på en
 af Europas huvudstäder. K. W.

PROKOP.

1 2 3 4 5 — omtyckt af ungdom.
 2 3 4 5 — där gå vi ofta.
 3 4 5 — gammal vikt del.

TÄNDSTICKSUPPGIFT.

Lägg 23 tändstickor som teckningen
 visar. Tag sedan bort 8 så att
 där kommer att stå ett kvinnonamn.

GEOGRAFISK GÅTA.

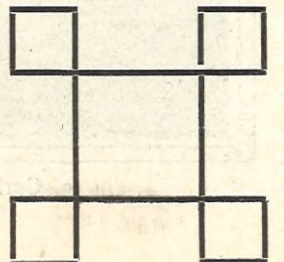
Till namnet på en biflod till Rhen
 lägges namnet på en stad i Sachsen,
 och af dessa namn bildas namnet på
 en stad i Schweiz.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 27.

- ORDSPRÅKSKVADRATEN: Tåla-
 mod läker alla sår.
- DE FEMTON KORSEN: Frost,
 rida, Oda, se, t.
- RÄKNEGÅTA. (I). De röka upp
 tobaken på 15 dagar. A röker för
 12 öre och B för 8 öre om dagen.
- DE TVENNE TALEN: 12—4.
- LIKA OFVERALLT: Rar.
- REBUS: Blomkålshufvud.
- MOTSÄTTNINGARNA: Fredlös;
 hatfull; vattenrik.

TÄNDSTICKSUPPGIFTEN:

RESULTATET

af dagligt bruk af

STOMATOL:

friska, starka, pärlhvita tänder.

© PÄRMAR ©

till IDUN kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt från IDUNS EXPEDITION, mot likvid i postanvisning, till följande priser:

Röd pärm, med guldtryck, till "Idun" . . . Kr 1: 50 + porto 30 öre
 Röd eller grön pärm till "Iduns Romanbibl." " 0: 50 + " 10 "
 Röd eller grön pärm till "Iduns Hjälpreda" " 0: 50 + " 10 "
 Samtliga tre pärmar . . . . . " 2: 50 + " 30 "

upptar. Gäddan lägges i med ryggen upp och sidorna utvikt och resten af smöret lägges i flockar ofvan på den; hälften af buljongen och vinet tillsättes och pannan sättes in i het ugn. Fisken får steka omkr. 1/2 tim., under det den ofta öses öfver och spådes med resten af buljongen och vinet. Den lägges upp på varmt fat, garneras med persilja och serveras med svampsås och pressad potatis.

Köttjärpe (för 6 pers.). 6 hg. magert bogfläsk 1 hg. späck, 4 kokta rifna potatisar, 10 gr. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar (2 gr.) 1/4 tsk. ingefära, 1 ägg, 2 1/2 dcl. tunn gräddde eller mjölk.

Till stekning: 30 gr. smör, 4 dcl. buljong eller vatten, 1/4 tsk. köttextrakt.

Beredning: Köttet torkas med en duk urvriden i hett vatten, befrias från senor och hinnor och skäres i tärningar. Späcket skrapas och skäres likaledes i tärningar. Köttet och späcket malas 6 ggr genom köttkvarn, sista gången tillsammans med potatisen. Färsen arbetas därefter 1 tim. tillsammans med kryddorna, det uppvispade ägget samt mjölken, som tillsättes matskedsvis, för att färsen ej skall skära sig. Färsen prövas genom att steka en liten bulle därpå, om den är tillräckligt kryddad och lagom fast. — En långpanna smörjes med smöret, färsen illägges i form af en aflång bulle, som strykes jämn med en sked, doppad i ljumt vatten. Färsen sättes in i ugnen och brynes, under det den flitigt öses med smöret i pannan. När den är brynt, spådes den med den kokande buljongen eller vattnet tillsatt med köttextraktet, och får steka färdig, hvartill åtgår omkring 1/2 tim. Under tiden överöses den omkr. hvar 10de minut. Färsen upplägges på varmt fat, skäres i skifvor garneras med persilja och serveras med potatispuré, stufvade jordärtskockor eller stufvad blomkål samt den silade, skummade och afsmakade köttskyn, eller ock med afredd sås.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
 Etabl. 1850 Karlstad Etabl. 1851
 Rikstelefon namnrop Länstidningen
 Värmlands enda dagliga tidning

GAHNS

ÄKTA
ASEPTINTVÅL
 OCH
BORLANOLINTVÅL

cocosoljetvålar i stänger,
 tillverkas fortfarande och
 - äro af god kvalitet. -

SVALÖFS SNABBKOKANDE KORNFLINGOR

koka på 10-15 minuter,
 försäljas blott i hel- och
 halfpaket.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
 Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
 VECKAN 15-21 JULI 1917.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; skinklådor med potatis; kaffe; te eller choklad med scones. Middag: Ugnstekt gädda med svampsås; köttjärpe med stufvad blomkål och färsk gurka; strutar med gräddvisp och sylt.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; fisk med ägg och ris (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Enkel makaronipudding med färskor morötter och stekt potatis; filbunke med jordgubbar.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekt makaronipudding (rester från måndag) med bräckkorf; mjölk; kaffe eller te. Middag: Strömmingsflundror med potatismos; mannagrynskräm med saftsås.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; välling; sill i papper med färsk potatis; kaffe, te eller choklad. Middag: Bräckt skinka med spenat; surmjölk eller rabarbersoppa.

TORS DAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Färsoppa; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt aborre med potatis; kaffe eller te. Middag: Kalfrikasé med ris; körsbärs- eller plommonsoppa med rågskorpor.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; pytt i panna (rester från fredag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Afredd buljong med grönsaker (spadet från fredag). Stekt silblöja med stufvade ärter och morötter.

RECEPT:

Ugnstekt gädda (f. 6 pers.). 1 gädda på 1 1/2 kg. 1 msk. salt (15 gr.), 1/2 ägg eller 2 msk. tunn gräddde, 2 msk. stötta skorpor, 80 gr. smör, 3 dcl. kokande fisk- eller köttbuljong eller ock vatten, 1/2 dcl. hvitt vin.

Beredning: Gäddan fjällas och rensas, hufvudet får sitta kvar, men befrias från gälarna. Den ingnid med saltet och får ligga 1 tim. hvarefter den torkas väl, penslas med det uppvispade ägget eller grädden och beströas på båda sidor med de stötta skorpora. En långpanna smörjes med hälften af det kalla smöret på så stor fläck som fisken

Intet besvär med vin, konjak, kaffe, saft eller dylikt vid begagnande af Apoteket Vasens Laxermarmelad, det behagligaste afföringsmedel som existerar. På alla apotek.

Elegant
 kemiskt tvättad o. pränsad blir Eder kostym, klänning, kapp eller överrock, om densamma insändes till
Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri-A.-B. Göteborg.

Bästa ingredienser

vid småbak förtjäna bli behandlade med bästa jäsningsmedlet. Gooda-Jästmjöl är bäst och pålitligast. Säljes öfverallt i burkar à 15, 25 och 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co

M. ZADIGS prisbelönta

neutrala
Lanolin Crème-Tvål

den yppersta av alla Toilette-tvålar, förlänar huden ungdomlig friskhet och skönhet.

M. Zadig, Malmö.

H. M. Konungens Hofleverantör.

Infallna kinder

göra äfven ett ungt ansikte gammalt, då däremot runda och fylliga kinder göra det ungdomligt och oemotståndligt. Detta kan hvar och en uppnå! Uppgif tydligt namn och adress till »Snabb Parismetod» Iduns exp. f. v. b. Diskr.

FREJAMI - PASTILLERNA

avskände vi under 1916. Detta utgör 1/11 av hela Sveriges paketpost, som sålunda avskändes från en enda firma. Vart ligger grunden till denna oerhörda pakettrafik? Rekvirera vår katalog, sänd oss en provorder, och Ni förstår strax orsaken. Katalogen sändes gratis, ej fraktfritt.

Ähln & Holm, Stockholm.

Bad och Tvätt!

Tvättning, mangling och strykning af privatkläder utföres på ett i allo förstklassigt sätt i **Mälarbadets Bad-, Tvätt- & Strykinrättning.**

Mälarbadets priser å bad och tvätt alltid de lägsta.

(Tvättinr.: Allm. 9344 Badet: Allm. 9343 Riks 38 15 Riks 38 14)

BENNO BECKEMANS
FOTOGRAFISKA MAGASIN
 15 DROTTNINGGATAN 15
STOCKHOLM.
FRAMKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

I en punkt

 Skultuna 1911
 äro alla husmodrar ense:
SKULTUNA KOKKÄRL
 äro bäst!

PARAMINT
PASTILLER
 FÖRORDAS AV LÄKARE.
 Vid sjukdomar i munhåla och svalg. Effektivt skydd mot smitta vid epidemier. FLASKOR OM 50 ST. KR. 1.25
SÄLJAS ÖVERALLT
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
 Kontrollant PROFESSOR A. VESTERBERG.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 30 Juni 1917.

Tillgångar:

Kassabehållning	4,871,683:13
Obligationer	14,953,619:07
Fastigh. o. inventarier	4,855,048:04
Reverser mot säkerhet	100,776,138:68
Vexlar	52,633,584:69
Kreditiv- och Löpande räkningar	18,801,821:43
Hos inhemska banker	5,658,300:59
» utländska banker	9,495,720:33
A andra räkningar	5,528,033:14

Skulder:

Aktiekapital	24,000,000:—
Reservfond	9,300,000:—
Dispositionsfond	500,000:—
Pensionsfond	321,852:21
Deposit. o. Kapitalräkn.	80,042,403:55
Sparkasseräkning	50,633,909:58
Giro- o. löpande räkn.	28,334,512:49
Postremissväxlaräkning	4,090,630:83
Till inhemska banker	4,680,251:68
» utländska banker	1,912,673:23
Af utl. banker insatta	1,958,342:63
A andra räkningar	11,809,372:90

Kronor 217,573,949:10

Kronor 217,573,949:10

Iduns ärade halfårsprenumeranter

erinras värdsamt om vikten af att i god tid (bäst nu genast!) förnya prenumerationen, så att afbrott i tidningens regelbundna expediering må undvikas.

Iduns värdefulla julnummer utdelas äfven till alla halfårsprenumeranter.

Prenumerera genast!

En frisk och ungdomlig hy bevaras och underhålls med SASOLVÅLEN

FRÅGOR

ENHVAR LASARE AF IDUN AGER rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utsluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och ubetalas för det bästa svaret, å någon af här nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato ett pris af 10 kronor.

Nr 227. Hvilket är bästa sättet att utrota svartmyror frågar Husmoder i Appelvikens.
 Nr 228. Jag har en glödande lust till att teckna och måla, men har aldrig haft tillfälle att få någon undervisning, utan har på egen hand öfvat mig, därför vill jag nu gärna gå igenom en målarskola men känner inte till någon, har hört det skall finnas en i Göteborg. Vill någon af Iduns läsare gifva mig råd och upplysningar.
 Sonja 20 år.
 Nr 229. Lärarinna frågar härmed hvarthän man skall vända sig för att blifva antagen till ombud för svenska medicinalväxtföreningen, med uppgift att insamla och ordna afsändandet af barnens insamlade medicinalväxter.
 Else.
 Nr 230. Vore synnerligen tacksam få veta till hvilken firma i

Stockholm jag skall vända mig för att få lära mig sy herrossetter och hvad en kurs skulle kosta? Hvilken firma har försäljning af de olika delar som behövas för tillverkning af rosetter?
 Flitig mångårig prenumerant.
 Nr 231. Har lärt läderplastik men inte fullständigt. Hur göres massan som skall fyllas under de upphöjda partierna, har hört att det skall finnas beskrifning på sådan men vet ej var jag skall få veta detta. Finnes det någon fernissa, som inte är skadlig för lädret? Har hört att chellak användes för att ljusare toner skall erhållas.
 Anna-Lisa.
 Nr 232. Jag innehar plats på kontor, men finner det så tomt och maskinmässigt. Jag har alltid önskat så innerligt att få ägna mig åt sjuksköterskekallet men ej haft tillgångar därtill. Jag är ej elementarbildad. Min ålder är 23 år. Finns det något sjukhus, där jag kan få genomgå kurs gratis? Eller fins det någon fond som jag kan erhålla hjälp ifrån? Jag har hört, att det finnes enskilda förmögna personer, som hjälper medlösa flickor, hvar kan man träffa dem?
 Stockholmska 23 år.
 Nr 233. Husmoder med stor familmilj tager sig härmed friheten fråga Iduns läsekreten hur hon med de sina skulle kunna förvärfa sig en egen villa med trädgård och 5 å 6 rum och kök i något af Stockholms vilasamhälle.

Ett standardverk för trädgårdsvänner.

AXEL HOLZHAUSEN

PERENNA VÄXTER

Deras användning och skötsel. Med beskrifning på omkring 1,500 odlingsvärda sorter. C:a 150 illustrationer.

9.50; inb. 12 kr.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Skulle så gärna vilja flytta till landet från stadens kvalm och därstädes i handling söka omsätta sina praktiska erfarenheter och lindra dyrtidens tryck, i den mån som i min förmåga står. Saknar kapital men min man har c:a 7,000 kr. inkomst. Finnes möjligen någon egnahems-länkekassa eller annan institution hvarigenom saken skulle kunna ordnas.
 Landluft.

Nr 234. Fattig 22-årig flicka med stort intresse för sjukvården, — endast folkskolebildning — frågar Iduns ärade läsarinna hur jag skall gå till väga, för att blifva examinerad sjuksköterska. Finns det något stipendium man kan söka, eller hvilka lasarett emottaga frjelever?
 Småländska.

Nr 235. Jag har ganska stora anlag för teckning, speciellt ansikten och personer, och alla, som se mina teckningar undra hvarför jag är så dum, att ej skaffa mig ekonomisk nytta däraf. Ja, det har jag länge tänkt själf, men jag vet ej hvar jag skall vända mig, för att få några lämpliga uppdrag. Ville gärna teckna till tidningar, annonser eller vignetter. Vill Idun upplysa mig om, hvar jag skall vända mig för att få sådana uppdrag?
 Bojs.»

Nr 236. Kan någon af Iduns ärade läsarinna säga mig namnet på en kvinnlig trädgårdsskola där kvinnliga trädgårdsmästare utbildas, hvad den kostar och hur lång tid åtgår.
 Blomstervän.

Nr 237. Tänkte som en liten inkomst för sommaren samla medicinalväxter. Vore därför tacksam om någon af Iduns läsare ville ge mig råd huru förfäres vid torningen af dessa. Hvilka äro mest lönande. Mycket tacksam för råd är
 Ung flicka.

Nr 238. Jag är omkring 30 år och har innehaft samma slags arbete i tio år, men är nu genom förändring inom min familj nödsakad att skaffa mig bättre inkomst och som detta är omöjligt i mitt nuvarande arbete måste jag börja något annat. Finns det något yrke som ej tar alltför lång tid till att lära och som är lönande? Innehar endast folkskolebildning, men är mycket energisk och ej rädd för något slags arbete.
 Britta.

Nr 239. Som jag är en omedelbar flicka ville jag göra en förfägan om det finnes några friplatser på någon barnavårdsanstalt eller om man åtminstone kan få undervisning mot half afgift. Är vilig och intresserad.
 Plikttrögen.

Nr 240. Huru skall man på bästa sätt, få parkettgolf vackra igen, som genom reparationer i huset blifvit ganska illa medfarna.
 Villrådlig.

Nr 241. Hvilket är bästa sättet att borttaga fläckar och repor på bruna skinnstolar så att de bli som nya? Finns något polermedel därtill?
 Nr 242. Jag skulle väfva mattor och ville så gärna färga garnet själf emedan det ställer sig billigare. Skulle köpa oblekt nr 10 tvinnadt garn och färga brunt och gult till en väf samt rödt och blått till en annan. Ville nu bedja Iduns läsarinna upplysa om tillvägagångssättet. Kanske det kan ske med växtfärgning eller en färg som man köper i färghandeln bättre?
 Ung fru på landet.

Nr 243. Huru skall en lämplig oljeblandning tillredas, hvarmed en båtsuflett af bomullsväf kan bstrykas, för att få den vattentät och mjuk, ej klubbig.
 Måns.

Nr 244. Här finnes en person i Stockholm som lagar sönderslaget porslin. Känner någon af Iduns läsare hans namn och adress och godhetsfullt ville uppge den.
 Prenumerant.

Nr 245. Vore tacksam för upplysning hur i nedanstående fall skall ärfvas och hvilka som äro arfsberättigade:
 En dam gifter sig och erhåller i första äktenskapet en son. Några år efter makens död ingår damen nytt äktenskap, hvarvid upprättas paktum för några tusen kronor. I detta äktenskap födas tre barn. Med den senare maken upprättas inbördes testamente. Den andra maken dör, därefter sonen i första äktenskapet, och efterlämnar denne 4 arfvingar. När nu damen i fråga aflider huru ställa sig arfsförhållandena?
 Undrande.

Nr 246. Vill någon af Iduns läsarinna upplysa mig om hvar oblekt, äkta böhmiskt spetsgarn till italiensk spetsömnad så pass fint som nr 200 finnes att få. Har hört att det genom kriget äfven i Stockholm är svårt att få tag på sådant spetsgarn.
 Norrländska.

Nr 247. Hvad skall jag göra för att vänja min lilla 9 års flicka af med att bita naglarna. Hon vet inte af när det sker utan gör det omedvetet. Har försökt bstryka naglarna med kolokvintdroppar men utan resultat. Finns något ännu skarpare att stryka på dem eller

PENSIONS FÖRSÄKRING

Allmänna Änke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner dels till efterlevande änkor och barn dels ock till annan viss person beroende af skyldskapsförhållande. Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälsotillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller ock årliga premier. All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingar pensionen. Pensionstillväxten utgår med lägst 2 högst 5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet. Prospekt portofritt på begäran, hvarvid denna tidning bör åberopas.

STORKYRKOBRINKEN 11, STOCKHOLM

hvad är att göra? Hon vill ogärna ha väntar på sig ständigt, emedan hon är rädd för att bli utskrädd af skolkamraterna.
 Mamma.

Nr 248. Hvar finnes ett lämpligt hem eller skola, där en 21 års, andligt efterblifven ung flicka af god familj kan få insiktsfull ledning till utveckling af de praktiska anlag, som finnas?
 Nr 249. Huru behandla allt som hör till linneutstyrel vid första tvättning? Har hört att s. k. kokning ej är bra.
 Kan en brud bära hvit brud-dräkt, som är oftri, alltså utan släp, äfven vid kyrkvigsel.
 Förlofvad.

Nr 250. Kan någon af Iduns ärade läsarinna upplysa mig om, med hvilka betyg man kan ha hopp om att komma in vid tandläkareinstituttet? Har hört, att antalet sökande är mycket stort, och att endast trettio elever antagas, hvarför det lär fordras mycket höga för att ej säga de högsta betyg i hufvudämnen. Huru lång är utbildningstiden? Om man ej blir antagen första året, har man då större utsikter att vinna inträde följande år?
 Tacksam för svar vore
 Mary.

Nr 251. Vore tacksam för upplysning om hvar man bäst kan bli utbildad till ackuschörka? Huru länge varar utbildningstiden och huru stort kapital måste man äga ungefär för alla nödiga utgifter under denna tid, kursafgiften inberäknad? Måste man praktisera en viss tid, innan man kan få ordinarie anställning, och kan man lefva helt på sin förtjänst som extra? Finns det utsikt för en 29 års flicka, som är fullkomligt frisk och äger intresse för saken men endast äger god folkskoleunderbyggnad, att bli antagen som elev, frågar
 Betänksam.

Nr 252. Finnes någon Privatskola eller därmed liknande för

flickor i 14-års åldern där de samtidigt de få läsa vanliga Flickskoleämnen, med allvar blifva omhändertagna för inlärande att med vilighet förrätta praktiska göromål? Svar under märke »E 14» i Eder svarafdelning.

BREFLÅDA

RED. BREFLÅDA.

Praktisk upplyses om att denna fråga hör hemma på annonsafdelningen.
 Kaj. Vid tillfälle i de smala spalterna.
 Gwyn plaine. Lämpar sig ej.
 Mariposa. Afböjes.
 A. B. Drakeson. Tack — men det där förväxlingsmotivet är bra nog utnyttadt, och i eder version har det ej vunnit någon förnyelse.

SJU

dagar i veckan läses en annons i

IDUN

Fullständig utstyrel för hemgifter.

Färdigsyd dam- och barnlinne. Egen syateljé. Prover sändas på begäran
 A. C. Cronquist & Son, Malmö. Riks 815.

KARL H. NYMAN
 Specialaffär för
 DAMUTSTYRSLAR
 17 HAMNGATAN
 43 DROTTNINGGATAN
 STOCKHOLM

Hårfärg

SVART, brun och ljusbrun hårfärg. Oskadlig för håret. Tvättäkta. Färgar icke af på huden eller kläderna. Bruksanvisning medföljer. Pris 5 kr. + porto. Försändes diskret. MARIA ENQUIST, Institut för Skönhetsvård och Plastiska operationer, Biblioteksgatan 6-8, 2 tr., Stockholm.

79 sätt att Sylta utan Socker

Pris 95 öre

Albert Bonniers Förlag

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta avskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

MOT FRITT VIVRE och fria resor önskas studentska, latin, eller flicka, som genomgått 8-kl. flickskola att under juli-aug. undervisa en flicka i franskt språk och skriftning. 5 kl. kurs. Sv. med betyg till »S. B., Lennartfors.

VÄLUPPFOSTRAD flicka, duglig, ordentlig samt kunnig i matlagning och bakning får plats i läkarefamilj om 3 personer i Vestkuststad. Barnhusa finnes. Svar till »Ordningssinne» Iduns exp.

BILDAD FLICKA villig hjälpa till med skötseln af 2 små barn (2 mån. och 2-åring) får genast plats som familjemedlem. Svar med lönepret., foto. och ref. till »E. M.» Svenska Annonbyrå, Göteborg.

LÄRARINNA, god, glad, anspråkslös, musikalisk, ej för ung önskas i höst för 9-årig flicka. Svar med betyg och lönepret. till »S.» Dångebo. **HUSMODERSPLATSEN** vid Stockholms läns Sinnesslöanstalt, adr. Väsby, är ledig att tillträda 1 oktober. Ansökan ställd till Styrelsen för Sinnesslöanstalten, Löwenströmska Lasarettet, Väsby, bör vara inlämnad före 10 augusti. Sysslomans-Exp.

Ex. Barnsköterskor erhålla förmånliga platser genast. Svenska Sjuksköterskebyrå, Kungsgatan 21, Göteborg.

Enkel, pålitlig flicka ej för ung, som kan åtaga sig att med omtanke och ordning sköta mindre hem, erhåller plats 1 eller 15 aug. Svar med löneanspråk, ålder, betyg och helst foto. till »Flora», Göteborg 5

Vid Finspångs 2-klassiga högre folkskola anställas för nästa läsår, som börjar 1 Sept., en extra ordinarie ämneslärarinna. Kompetens: högre lärarinneseminarium eller akademisk examen. Olika ämneskombinationer äro möjliga. Väl ytordad tidigare tjänstgöring vid liknande skola ger företräde. Lön, inberäknadt dyrtid tilläg: 200 kr. pr läsmån. Ansökningar, ställda till skolans interimstyrelse, insändes senast den 25 Juli till överlämnare Alfr. Lagerström, adr. Finspång.

Hustöreständarinna, ca 40 år, får plats 1 sept. hos off.-familj i Uppsala. Sökande skall vara av god, bildad familj, frisk och stark (ej nervös), barnkär samt fullt kunnig att med sparsamhet sköta ett hem. Utöfligt svar med betygsafskrifter och löneanspråk till »Officerfamilj», Uppsala Advokatbyrå, Uppsala.

Anspråkslös, undervisningsvan lärarinna önskas av enkel, bildad lanbrukarfamilj att instundande läsa undervisa 3 barn i förberedande och 1:sta klassens kurser. Svar till fru Anna Annell, Skeppsta, Bettna.

Språklärlarinna,

(i tyska, franska o. engelska), skicklig, äg. god förmåga att undervisa o. leda unga flickor, samt glädigt och jämnt lynne, erhåller till hösten plats vid Ekefors husmoderskola, invid Stockholm. Betygsafskr., foto och uppg. om lönepret. insändas under adress **Klinten**.

PLATSSÖKANDE

Utbildade barnsköterskor spec. från Sällskapet Barnavård, anskaffas af Stockholms Stads Arbetsförmedling, Regeringsg. 107. Riks- o. Allm. tel. 4047. Kl. 9 f. m.—4 e. m. (lörd. 9—2). Obs! Särskild avdelning för barnsköterskor! Samarbeta med sällskapet Barnavård!

Söker Ni plats

på något af den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett bepröfvadt och af tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat använt förfaringssätt är att sätta in en liten annons i IDUN. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kr. 50 öre. Beloppet insändes i postanvisning, hvarvid texten lämpligen skrives & postanvisningsblanketten.

Barnfr. & Barnsk.

erh. goda väl aflönade pl. Palmquist C:o, 17 Malmskillnadsg. Sthlm.

Guvernant

sökes till hösten af ingenjörsfamilj vid Angermanälven för 9-årig gosse och 7-årig flicka. Kurser: 1:sta klass och 2:dra förberedande. Undervisningsvana önskvärd. Svar med lönepretentioner, betygsafskrifter och referenser, fotografi och uppgift om ålder torde öngående insändas till »M. W.» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Ledig lärarinneplats

Lärarinna i geologi, biologi och kemi erhåller e. o. plats nästa läsår vid kommunala mellanskolan i Ljusdal. Lön enligt lag; för 1917 är därtill ett kommunalt dyrtidstilläg beviljat. Ansökningar, ställda till skolans styrelse, böra före den 1 augusti insändas till skolans rektor.

Styrelsen.

Husmodersbefattningen

vid Västerviks lasarett är till ansökan ledig att tillträdas 1:sta nästa oktober. Lön f. n. 6.00 kr. Ansökan insändes snarast till lasarettsdirektionen, Västervik.

Guvernant,

undervisningsvan, erhåller till hösten anställning att läsa med tvänne flickor i 13-års åldern. Kurs: Flickskolans fjärde klass. Undervisningsförmåga äfven i pianospel erforderlig. Sv. jämte betygsafskrifter, fotografi o. lönepretentioner till fru Ellen Tidstrand, Sägmyra.

Kokkepike.

En dygtig och tro kokke faar plad i godt hjem i det sydlige Norge i vakker egn like ved by. — Billei mrk. »God Lön» sendes Skienfjordens Annoncebureau, Skien, Norge.

VÄRDINNA

önskas för hem i Stockholm omfattande tvänne personer o. att tillträdas under augusti månad. Blivande värdinna må ha stor och beprövd förmåga att ordna och göra ett hem just och glatt, hon må ä a ett mycket trevligt personligt sätt med briljant humor och soligt väsende samt vara musikalisk.

Dam, vilken besitter full kompetens i engelska eller av engelsk bö. d äger företräde. Bet, g. och mycket goda referenser fordras jämte uppgift om ålder och åttioåt vid fotograf.

Svar sändes till »Bildad kompetens» under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b. Förbindligast anhålls a't ingen göre sig besvär, vilken ej kan tylla de krav som annonsen innebär.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hennens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.

En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kr. 50 öre. För större annonser beräknas ett pris af 25 öre pr mm. därutöver.

ENKEL ANSPRÅKSLÖS, stadgad flicka önskar mot fritt vivre första månaderna, lära hushåll i prästgård, herrgård el. lanotegendom. Deltar i alla förefallande göromål. Mycket tacksam för svar, inom 8 dagar till »Ingeborg», Toråker p. r.

PLATS som husföreståndarinna eller annan god plats sökes af duglig bättre flicka med godt sätt. Äfven något sjukvårdskunnig. Utmärkta rek. finnas. Svar omb. vänl. till »God plats snarast» Iduns exp.

ELEMENTARBILDAD flicka, som förut undervisat, önskar till hösten plats i fam. att spela och läsa med mindre barn. Svar till »Familjemedlem 20 år», Huskvarna p. r.

STADGAD, allvarlig, elementarbildad flicka, helst undervisningsvan, önskar till 1 sept. att läsa med 4 intellig. barn 7—11 år. Undervisning i handarb., event. musik. Bet., rek., foto och löneanspråk före 1 aug. till Fru E. Linde, Mariannelund.

SOM HJÄLP OCH SÄLLSKAP åt äldre person eller att förestå mindre hem önskar medelålders ensamstående dam af god familj plats fr. 1 okt. Musikalisk och van vid nögläsning. Ref. lämnas. Svar snarast till »Värmländska» Lennartfors p. r.

PLATS ÖNSKAS nu genast af medelålders arbetsam dam, som sällskap hos ensam äldre dam eller herre. Kunnig i hushålls göromål äfven musik. Tacksam för svar till »Små anspråk», Jönköping p. r.

GUVERNANT, med 7 års praktik äfven i musikundervisning, och stort intresse för arbetet, önskar till hösten komma i trellig familj. Svar inom 14 dagar till E. Näslund, djörnö, Häljebol.

Allm. Svenska Sjuksköterskefören. Sjuksköterskehem, Katarinavägen 9 B. 5 tr. (vid Katarinahissen). Rikstel. 9427. Allm. tel. 318 97. Utönder exam. sjuksköterskor till all slags privatvård och fasta platser.

Endast väl meriterade sköterskor antagas i föreningen.

Småskol. lärarinna önskar plats att läsa med barn. Svar till »A. F. 30», Iduns exp.

Elementarbildad

18-årig flicka, som hospiterat vid skolkök och genomgått husmoderskurs önskar mot fritt vivre erhålla plats i början af september å större herrgård (helst i Uppland eller Södermanland (för erhållande af rekommendation i och för utbildning till skolkökslärarinna. Svar till »Värmländska» Svenska Telegrambyråns annonsafdelning, Stockholm.

Handarbetslärarinna.

Examinerad handarbets- och väflärlarinna med utmärkt goda betyg, som äfven genomgått särskilda kurser i linne- och klädsömnad samt knypling, växtfärgning och mönsterritning, söker plats vid skola, hemslöjd eller annat textilföretag. Svar till »Handarbetslärarinna», Näsbyholm, Skåne.

Våra små "slitvargar"

behöfva nya kläder.

PRENUMERERA NU GENAST PÅ "BARNGARDEROBEN"

Illustrerad månadstidning för barnkläders förfärdigande. Dubbelsidig mönsterbilaga gratis till hvarje nummer.

Prenumeration verkställes å närmaste postanstalt eller bokhandel. Priset är: för 1/2 år Kr. 1: 60, kvartal 90 öre.

Iduns Expedition, Stockholm.

Husqvarna bepröfvade symaskiner utmärka sig alltid för lätt gång, hållbarhet och stor hastighet. Svenskt fabrikat. Förmånliga afbetalningsvillkor. **Symaskiner**

Handarbets- och väflärlarinna som genomgått fullständig kurs vid slöjdlärlarinneseminarium med utmärkt betyg därifrån, söker plats nu strax eller till hösten, antingen vid skola eller i hem. Svar inom 14 dagar till »Juli 1917», Sv. Telegrambyrå, Malmö.

Slöjd- och väfnadslärlarinna fullt kompetent att undervisa i linne och kläds. med mönster. och tillsk. samt konst- och allmoges., dräll och konstv. söker plats: Fina betyg. Flerårig praktik. Svar till »Energisk 24» Iduns exp f. v. b.

Elementarlärlarinna (Hufvudämnen: svenska, historia o. tyska), som under flera år förestått släktings hem, önskar återgå till lärlarinnebanan och söker plats i skola eller hem, eventuellt att förestå skolhushåll eller såsom husföreståndarinna, där barn i skolåldern finnas. Undervisar äfven i musik; något kunnig i klädsömnad. Svar till »Judinna», Lidingsö-Brevik.

Anspråkslös, bildad frisk glädlynt medelålders dam med goda relationer och mångårig vana att sköta ensam persons hem önsk. dylik plats nu ell. i höst hos äldre herre eller dam boende i Sthlm eller dess närhet. Tacksam för svar till »Små lönepretentioner», Iduns exp.

FINNES NÅGON som kan lämna bra inackordering i godt hem för en ung flicka, som vill vara »obemärkt» några månader. Svar med prisuppgift m. m. för vidare korrespond. till »Ej 21 år», denna tidning.

Husmödrar som önska tjänare och Tjänare som söka platser träffa säkrast sin publik genom att annonsera i dagliga aftontidningen

Eskilstuna-Kuriren

hvilken läses i nästan alla hem i stad och på landet inom Norra Södermanland och Västra Västmanland.

Upl. cirka 13,000 ex.

INACKORDERING. För ung bildad flicka önskas inackordering å herrgård eller prästgård på landet, där hon kan erhålla undervisning i hushållsgöromål (matlagning m. m.) och får vara medlem af familjen samt deltaga i sällskapslivet. Svar med prisuppgift till »G», Nordiska Annonbyrå, Göteborg.

Landthushållslärlarinna

som för egen del vill mottaga och handleda elever, kan på fördelaktiga villkor få disponera särdeles lämplig, möblerad byggnad med elektriskt ljus, trädgård, hönsgård o. d. å egendom i Södermanland. Eventuellt kompanjonskap. Svar till »Privat landthushållsskola», Gunnar Stenbecks Annonbyrå, Stureg. 20, Stockholm O. f. v. b.

Hvar skall jag tillbringa min sommaresemester?

Stockholms omgifningar: VID MÅLARÉN. Pensionat Fagerudd har utmärkta strandbad och skogspromenader. Begär prospekt af Konditor Lundevall, Enköping.

Jämtland: PENSIONAT NYLAND, 20 min. väg från Hållands station, vackert läge, utsikt öfver Ristafallen och Indalsälven. God inackordering. Öppet 20 juni-sept. Lungsiktiga mottagas ej. Närmare meddelar: Fru Malla Wiklund, Nyland, Hålland (Jämtland).

Dalarne: SVÄRDSJÖ HVILOHEM erbjuder hvila och hemtrefnad i lugn, vacker trakt af Dalarne. Närmare meddelar fröken Lydia Johnson, Svärdsjö. Riks 29.

Västkusten: **Fiskebäckskil** Restaurant Utsikten REKOMMENDERAS.

MARSTRAND. Pensionat Nygren rekommenderas.

Värmland: DOKTORINNAN VILMA ERIKSSONS Hvilohem, beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Adr. Högåsen, Arvika. Bröstklena mottagas ej.

NORGE: TONASEN KURHOTELL, Valdres, 2,000 fot öfver havet. Öppet hela året. Alla slags bad. Tennis o. Biljard. Elektriskt ljus. Centralvärme. Utmärkt kök. 70 rum.

Doktor Heüman
Kungsporspl. 2, Göteborg.
Tel. 45 46.
- Elektrisk behandling -
(för nervsjukdomar och reumatiska åkommor).

Gymnastikdirektörsexamen
aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. **Kapten J. Thulin, LUND**

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i
Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börj. 1 Sept.
Begär utförligt prospekt!

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt!
Stockholm. : : Holländaregatan 3.

Kurs i massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MESSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt!

Ingenieur-Akademie
Wismar a. d. Ostsee
f. Maskin.- Elekt.- Ing.
Byggnadsingenjör. o. Arkitekt
tur. Specialkurser för järn-
tongarbeten, Skeppsbyggeri, Automobil-
och Luftskapsmotorer.

Hennaextrakt oöfverträffligt och
oskadligt hårfärg-
ningsmedel i alla nyanser. Pris Kr.
7.50 + Porto. Diskret försändelse.

Hennapulver i paket.
Pris Kr. 2.50, 3.- och 4.- + porto.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör
21 Drottninggatan, Stockholm.

EBBA BECKMANS : :
: : **HYGIENISKA SALON**
ANSIKTSMASSAGE (även syrebe-
handl.) Härmassage enl. Dr Bar-
dins metod. Manicure, Pedicure.
Frisering - Champonering.
Grefteuregatan 3.
Riks Tel. 706 68. Allm. Tel. 401 00.

VÄRDA HÅRET
om det är sjukt eller friskt, och använd
• ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL. •
Bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu
hos frisörer och i parfymaffärer samt hos
Kungl. Hofleverantör
ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.
Återförsäljare rabatt.

Pasta manus.
Medel mot armsvett. Absolut ofar-
ligt. Pris 1.75 + porto. Försändes
diskret.
EBBA BECKMANS
Hygieniska salong
Grefteureg. 3 R. T. 706 58
STOCKHOLM

Röd näsa
botas med kosmetiskt preparat ge-
nom enkel kur i hemmet. Hudrodn-
naden neutraliseras genast, efter en
tid blir resultatet definitivt. Er-
hålls på hvarje apotek. Recept
jämte bruksanvisning sändes diskret
mot postförsändelse till 5 kr. efter an-
mälan till »Märklig nyhets», Örebro
poste restante.

TRICOPHEROUS

är världens förnämsta Hår-
medel och öfverträffas icke af
något annat liknande preparat
Pris pr fl. 2.50.
Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-,
Drog- och Coiffyrfärer.

Enskilda Gymnasiet
Styrmansgatan 22-24, Stockholm.
Samskola. Studentexamen tages på 2 år af dem, som aflagt realskolexamen
eller äga motsvarande kunskaper. Realskolexamen på 1½ å 2 år af dem, som
genomgått folkskola. Ingen inträdespröfn. Begär prosp. **Styrelsen.**

Palmgrenska Samskolan
Grundad 1876.
Rätt att anställa realskol- och studentexamen. Expeditionen öppen under
sommaren on-dagar kl. 12-1. Rikstel. 11549, allm. tel. 16838. Nuva-
rande adress Arsenalsgatan 4 och efter i okt. Kommandörsgatan 34 (centralt
läge invid öppen plats på Östermalm). Årsredogörelse sändes på begäran.
Postadress endast Stockholm.

Femte praktiska hushållskursen å Lyckebo Sjömarken (Göteb.-
Boras järnv.) börjar 15 sept. o.
pågår till 15 dec. Undervisn. i matlagn., bakn., konserver., konstväfn., linnesöm,
handarb. m. m. Frisk hälsosam trakt. Glad och treffligt hemlif. Piano finnes
Pris ett för allt 100 kr. per månad. Förfragn. ställas till Lyckebo Sjömarken.

Husmoderskolan i Karlstad.
Konserveringskursen börjar den 16 augusti och pågår 1 vecka,
omf. inläggning af bär, frukt och grönsaker. Årskursen börjar den 16
augusti och omf. matlagning, bakning, garnering och uppläggning,
konservering, linne- och klädsömnad, barnavård - teoretisk och
praktisk samt födoämnes-, hälso- och sjukvårdslära m. m. Halfårskursen
börjar den 24 augusti och omf. matlagning, bakning, linne-
och klädsömnad, födoämnes- och hälsolära m. m. Sex-veckorskursen
börjar den 24 augusti och omf. matlagning och bakning. Helinackor-
dering erhålles inom skolan. Vacker trädgård. Tidsenliga lokaler med
värmeledning, elektriskt ljus, badrum. Prospekt på begäran. Riks. 812.
NANCY ENWALL-GARDELL.

För Kindergartan och småskola
utbildas lärarinnor i Uppsala Enskilda Läroverks seminariekl. Kurs-
sens genomgång ger företräde vid ansökan till lärarinnekurs i huslig
ekonomi vid Fackskolan i Uppsala. Prospekt genom vaktmästaren.
Josef Liljeblad, rektor. **Carola Eneroth,** föreståndarinna

Göteborgs nya Husmodersskola
Södra Allégatan 2 A - Rikst. 106 24
Husmoderskurs på 1 termin för unga bildade flickor börjar d. 7 sept. 1917
Prospekt och upplysningar på begäran. **Elvira Friberg, Hildegard Friberg.**

Nobynäs Hushållsskola
Kurser fr. d. 15 aug. t. d. 15 dec. 1917 och fr. d. 15 jan. t. d.
1 juni 1918.

Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård**, härligt läge å småländska
högländet. 7 minuters gångväg från Sjöarneborgs hållplats, linjen Stockholm-
Malmö. Grundlig undervisning i hushåll och slöjd meddelas af **stickliga,**
examinerade lärarinnor. Godt hem. Förfrågningar och anmälningar ställas
till föreståndarinnan, fru **E. von Kothen**, Nobynäs, Frinnaryd. Rikstelefon 5.

**Privata Högre Lärarinne-
Seminarium i Stockholm,**
RIDDAREGATAN 23,
omfattar en lägre, tvåårig kurs, från vilken afgångsexamen medför lägre kom-
petens, samt därpå byggd högre kurs, afdeln. III, vars genomgående medför
högre kompetens.
Förordningar för inträde i afd. I. fullständigt avgångsbetyg från 8-klassig flick-
skola samt pröfning i föreskrifna ämnen.
Inträdespröfning till afd. I, eventuellt till afd. II, i vilken några lediga
platser finnas, tager sin början den 30 aug. Extra elever kunna mottagas i ett
eller flera ämnen, (exempelvis språk, matematik, litteratur- och konsthistoria.)
Ansökningar, åtföljda af betygsskrifter, frejde- och läkarebetyg, insändas
under adress Riddaregatan 23 före den 27 aug. till läroverkets föreståndarinna,
fröken **Sofi Anderson**, som äfven meddelar upplysningar. **Styrelsen.**

Elfkullens Husmodersskola,
Jemshögsby, börjar höstkursen 20 sept. Undervisning i finare och en-
klare matlagning, bakning, syltning, konservering, jämte väfnader, linne-
och konstsöm, knyppling m. m. Prospekt mot dubbelt porto. **Selma Gus-
tafson**, föreståndarinna, adr. till 5 sept. S med by.

**Vid Aringsbergs helpension för
flickor**
börjar höstterminen den 1 sept. Undervisning meddelas i alla skolämnen enligt
läroverkens kurser t. o. m. 7-de klassen samt i musik. Härligaste läge vid skog
och sjö 1½ km. från Älfvesta järnvägsstation. Prospekt sändes på begäran.
Aringsberg Älfvesta i juli 1917. **Elsa Kjellander.**

S:ta Birgittaskolan
REGERINGSGATAN 19-21, STOCKHOLM
Allm. telefon 5190 : : Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete : : Rikstelefon 141 06
Undervisning i: Klädsöm, Fransk linnesöm, Barn-
kläder, Konstbroderi, Spetsöm, Filet ancien.
Föreläsningar: Comtesse G. och Fröken E. Thorman.
Emmy Kylander.

Södra K. F. U. K:s Husmoders- och Tjänarinneskola,
Östgötagatan 24, Stockholm,
börjar sin **höstkurs** den 15 Aug. för dem som önska deltaga i konserveringskurs
samt 1 Sept. för öfriga. Grundlig och praktisk utbildning i allt hvad till ett
hems skötsel hör. Prospekt mot porto. Allm. Tel. 81012. (kl. 10-2).

Kurser i konservering
anordnas vid Adelsnäs Trädgårds-
skola under tiden 6-11 Aug. och
27 Aug.-1 Sept. för kvinnliga
deltagare. Ansökningar böra insän-
das snarast möjligt eller senast den
1 Aug.

**Vid
Oscar o. Maria Ekmans sjukhus**
i Örgryte, Göteborg 5, mottagas den
1 dec. 6 st. betalande elever för
genomgående af 1 års såväl praktisk
som teoretisk kurs. Ansökningar,
ställda till sjukhusläkaren och åtföljda
af betygsskrifter och por-
trätt inlämnas före juli mån. utgång.

MÄRKET MARKATTAN
GÖR TENN BLANKT SOM SILVER
OCH KOPPAR SOM GULD.
(HOS ALLA HANDLANDE.)
Sunlight Såpval Aktiebolag
Göteborg

Birgitta-Skolan
Beridarebangatan 17,
Kurser i klädsömnad, barnkläder, linnesömnad, konstbroderi, knyppling,
konstväfnad m. m. Betyg efter genomgången fullständig kurs. Ny termin
1 sept., hvartill anmälningar mottagas under Aug. månad skrifligen eller
i skolans lokaler. 2 frielevplatser.
Riks 180 63. Allm. 41 48.
Elisabeth M. Glantzberg.

Under Juni Juli och Augusti
hålles
Iduns Expedition
öppen
Lördagar kl. 9-3. Öfriga hvardagar 9-4.

Babykorgen!
(Mont. skär eller blå.)
Kr. 20:-
Babykorg från Kr. 10:00-15:00, in-
nehållande hel utstyrelse, välsydt och
af bästa kvalitet. Sändes mot efter-
kräf.
Helsingborgs Linneutstyrelseaffär, Malmö
Rikstel. 48 12.

**Högre Lärarinneseminariet
vid Stiftelsen Kjellbergska
flickskolan i Göteborg**
meddelar högre lärarinnekompetens.
Ansökningar till såväl avd. I som
avd. II, åtföljda af betygsskrif-
ter, frejdebetyg och läkarebetyg, mot-
tagas t. o. m. den 25 augusti.
Prospekt på begäran.
Upplysningar lämnas af lärover-
kets föreståndarinna, fröken Thyra
Kullgren, sommaradress Djurholm.
Styrelsen.

**Det spelar en
stor roll att uppträda med
vackra och blanka naglar**
LYX
NAGELPULVER
giver utan besvär, en
härlig glans åt naglarna.

Krocketspel, från Kr. 5:-
Hängmattor, smakfulla mön-
ster. **Trädgårdsgungor**,
olika modeller. **Gymnastik-
redskap**, m. m.
Skrif i dag efter illustr. prislista!
Th. P. Pålsson, Stockamöllan.